

Zijne Excellentie P. J. H. VAN DER PALM.

Luitenant-Generaal b. d. Oud-Chef van den Generalen Staf.

Zijne Excellentie, de Luitenant-Generaal P. J. H. VAN DER PALM, heeft met ingang van 1 Mei 1929 aan Hare Majesteit de Koningin een cervol ontslag uit den militairen dienst aangevraagd.

Zij, die met Generaal *van der Palm* in aanraking kwamen, ontvingen een hoogen dunk van zijn uitgebreide parate kennis van alle takken der militaire wetenschap. Zijn oefeningen en besprekingen waren immer zeer aangenaam en buitengewoon leerzaam voor alle deelnemers.

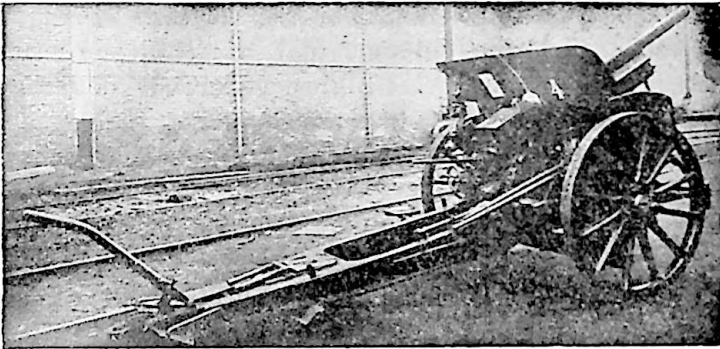
Het leger verliest in Hem een der krachtigste steunpilaren.

Het zal de leden der V. t. b. v. d. K. zeker genoeg doen, ook van deze hooge Legerautoriteit een photo in het Orgaan aan te treffen. Ongetwijfeld zullen zij zich gaarne vereenigen met den wensch, dat het den scheidenden Generaal goed moge gaan op zijn verder levenspad. Hij houde zich overtuigd van de groote sympathie en dankbaarheid van allen, die op eenigerlei wijze tot de weermacht behooren of daarin belang stellen.

Hollandsche
Industrie en Handelmaatschappij

DEN HAAG

GESCHUT EN MUNITIE

IN ALLE KALIBERS
 EN VOOR ELK DOEL

Veldgeschut - Luchtdoel-Geschut
Marine-Geschut

Briefadres:

Hollandsche
 Industrie en Handel-Mij.
 Javastraat 10
 Den Haag.

Telefoon:

15292

Telegram-adres:

HAIHA
 HAAG

Codes:

A. B. C. 5th. & 6th.
 Western Union Tel. C.S.V. Ed.
 Rudolf Mosse
 Watkins-Scott's
 Privé Code

Bijeenkomst van 12 April 1929 te 's-Gravenhage.

Voorzitter: Generaal-Majoor P. J. VAN MUNNEKREDE.

De VOORZITTER:

Mijne Heeren! Bij afwezigheid van den Voorzitter rust op mij de taak zijne plaats hedenavond in te nemen.

Ik doe zulks met groot genoegen en open de vergadering, U allen een hartelijk welkom toeroepend.

Alvorens aan den spreker van hedenavond het woord te verleenen, gevoel ik er behoefte aan in deze bijeenkomst, die de laatste is van dit werkjaar, het volgende te zeggen:

Het zal U niet zijn ontgaan, dat verschillende voordrachten, die in onze vereeniging gedurende den afgelopen winter zijn gehouden, ook buiten de vereeniging groote belangstelling en vaak scherpe critiek hebben ondervonden.

Ik zal mij onthouden om die critiek, waarvan het eigenlijke doel maar al te doorzichtig is, nader te qualificeeren, want dan zou ik woorden moeten gebruiken, die ik van deze plaats liever niet spreek.

Wel wil ik — namens het Bestuur — verklaren dat de Vereeniging „Krijgswetenschap” op dergelijke critiek niet zal antwoorden en er zich ook niets van zal aantrekken.

Zij gaat voort met datgene te doen, wat zij, krachtens haar reglement, haar taak, haar plicht en haar recht acht en zij zal daarmee eerst eindigen, wanneer het niet meer noodig is rekening te houden met een eventualiteit, die ook de Vereeniging Krijgswetenschap beschouwt als de grootste ramp, die ons land zou kunnen treffen.

Ik geef thans het woord aan den Kapitein van den Generalen Staf VAN ALPHEN, voor het houden van zijne voordracht over:

DE ENCADREERING VAN HET NEDERLANDSCHE LEGER IN DE RANGEN BENEDEN DIEN VAN OFFICIER.

Kapitein VAN ALPHEN.

Mijnheer de Voorzitter, Mijne Heeren,

Toen ik van het Bestuur onzer vereeniging de vereerende uitnoodiging kreeg om hedenavond in Uw midden te behandelen als onderwerp: „*De encadreering van het Nederlandsche leger in de rangen beneden dien van officier*”, heb ik deze uitnoodiging, zij het ook na eenige aarzeling, met vreugde aanvaard.

Na eenige aarzeling, allereerst omdat ik er mij van bewust ben, dat op dit gebied vele voetangels en klemmen liggen en in de tweede plaats omdat over dit vraagstuk den laatsten tijd reeds zooveel is gezegd en geschreven, dat het wellicht moeilijk zal zijn nieuw licht op dit onderwerp te doen schijnen.

Met vreugde, primo omdat ik hierdoor het voorrecht heb een vraagstuk te behandelen waarvan naar mijne meening de waarde van ons oorlogsleger grootendeels afhankelijk is en secundo, omdat ik thans tevens de gelegenheid heb de critiek te beantwoorden gericht op hetgeen ik geschreven heb betreffende het kadervraagstuk in het Wetenschappelijk Jaarbericht van 1927.

Ik zal mij bij de behandeling van dit onderwerp niet begeven in beschouwingen over het meest gewenschte stelsel van legervorming, doch in het algemeen uitgaan van den thans bestaanden toestand. Uit den aard der zaak zal ik daarbij voornamelijk het oog hebben op ons hoofdwapen de infanterie, in de eerste plaats omdat bij dit wapen, waarbij de meeste dienstplichtigen worden ingelijfd, dit vraagstuk het meest nijpend is, de toestand précair is, en in de tweede plaats omdat ik zelf de eer heb tot dit wapen te behooren en daarover dus beter kan oordeelen dan over de andere wapens.

Ik zal derhalve uitgaan van den thans bestaanden toestand. Ik zie dien toestand als volgt. Ons leger is door de in 1922 en volgende jaren plaats gehad hebbende reorganisatie in het algemeen van een kader-militieleger, een

militieleger geworden, d.w.z. een leger waarin de beroepskaders slechts in een onbeteekenend aantal voorkomen en waarin het zwaartepunt der encadreering geheel verschoven is naar de verlofskaders, een leger waarin derhalve de verlofskaderkwestie een cardinaal, ja een fundamenteel punt inneemt. Want met die kaderkwestie staat of valt het gcheele militieleger. Het is niet meer of minder dan de grondzuil ervan.

Bovendien heeft ons leger een zeer korte eerste oefeningstijd met weinig, te weinig, herhalingsoefeningen en is het een leger met betrekkelijk weinig breedte en groote diepte, d. w. z. samengeseld uit een groot aantal betrekkelijk kleine lichteningen.

Dit moet tot het resultaat voeren, dat eene mobilisatie het beeld zal geven van eene van even voldoende (de jongere lichteningen gedeeltelijk) tot onvoldoend (de oudere lichteningen en gedeeltelijk de jongere lichteningen) geoefende infanterie.

Hieruit trek ik de navolgende conclusies:

1°. dat in geval van mobilisatie niet alleen eene opleiding zal moeten plaats hebben van ongeoeffenden in de depots, maar dat ook bij het Veldleger en de reserve-formaties de verdere opleiding met kracht ter hand zal moeten worden genomen;

2°. dat op het gevechtveld de lagere aanvoerders niet zullen kunnen volstaan met het geven van bevelen en aanwijzingen, doch deze bevelen en aanwijzingen zullen moeten aanvullen met instructieve wenken;

3°. dat derhalve in *ons* gemobiliseerd leger evenveel behoefte bestaat aan onderwijzers als aanvoerders.

Voor die taak beschikken we over het beroepskader en over het in tijd van vrede gevormde verlofskader.

Voor die taak is tot op heden echter slechts geschikt het beroepskader.

Dit leidt logisch tot òf een encadreering geheel of gedeeltelijk met beroepskader, òf tot de noodzakelijkheid het verlofskader geschikt te maken voor de dubbele zware taak van aanvoerder en onderwijzer.

Aan eene encadreering uitsluitend of grootendeels met beroepskader, ik behoef dat hier eigenlijk niet meer te zeggen, valt eenvoudig niet te denken. Dit zou niet alleen met zich brengen enorme kosten ten nadeele van de andere elementen der weermacht, maar bovendien zou er voor de sterke beroepskaders in een leger als het onze met een korten eersten oefeningstijd, een groot aantal lichtingen, opgeleid in meerdere ploegen, dus met kleine vredeskernen, in vredestijd geen werk zijn.

Maar dan staan we ook voor de noodzakelijkheid het verlofskader geschikt te maken voor zijn oorlogstaak van aanvoerder en onderwijzer. Ik zie geen andere oplossing.

In dit verband doet zich bij mij de vraag voor of men bij het tot stand komen van de dienstplichtwet 1922 wel onderkend heeft dat door de reorganisatie van datzelfde jaar het militie-stelsel in ons leger zijn intrede deed, met de daaraan verbonden hooge eischen, welke aan de dienstplichtige kaders moeten worden gesteld. Want dan is het toch onbegrijpelijk, dat men juist op dat moment overging om den bestaanden eersten oefeningstijd voor het dienstplichtig kader der infanterie van 12 maanden terug te brengen op 9 maanden en de bestaande 3 herhalings-oefeningen op 2. Ik kom hierop later nog terug bij de behandeling van mijn Ve stelling.

En bovendien M. H. hoe kunnen onze herhalingsoefeningen een behoorlijk rendement afwerpen, als het verlofskader geen instructie kan geven. Ook tijdens deze oefeningen beschikken we niet over een voldoende sterk beroepskader om in de encadreering te voorzien. De compagnie herhalingslichtingen, welke ik September j.l. commandeerde was — behoudens 2 beroepsonderofficieren — geheel geëncadreerd met verlofspersoneel en dus in een zeer veel gunstiger toestand, vergeleken bij een mobilisatie. Maar toch deed zich het gemis aan instructief kader danig gevoelen. Zeker, de zaak marcheerde en uiterlijk leek het heel mooi, er werd gecommandeerd en er werd uitgevoerd, maar hoe werd het uitgevoerd, wie verbeterde de fouten, wie besprak de fouten om daaruit leering te

trekken, wanneer de leiding niet aan een beroepsonderofficier was opgedragen; dan kwam daar weinig van terecht en was de leering voor den man gering.

Onder erkenning van het thans bestaande miilitiestelsel en de daaruit door mij getrokken conclusies wordt veelal op grond van bezuinigingsoverwegingen gehoord de leuze: „vermindering van beroepskader”.

M. de V. M. H. Ik moet me hiertegen met kracht verzetten. Ook in een militieleger kan men niet straffeloos gaan beneden een bepaald aantal beroepsmannen, ook niet wanneer het verlofskader geschikt is gemaakt zoowel voor de instructieve als de aanvoerderstaak. Het beroepskader heeft zoowel een taak in het vredesleger als in het oorlogsleger en ik schaar me niet aan de zijde van hen, die de sterkte van het beroepskader alleen wenschen gebaseerd te zien op de vredesorganisatie. Ook de oorlogsorganisatie stelt hieraan hare eischen, welke ik aldus zeer bescheiden zou willen formulceren, dat bij iedere verbindingsafdeeling, iedere infanteriecompagnie en iedere mitrailleurecompagnie van het veldleger en de reserve-formaties minstens I instructief beroepsonderofficier aanwezig moet zijn, terwijl bovendien het noodige beroepspersoneel beschikbaar moet zijn voor de opleiding in de depôts. Waar thans ieder regiment infanterie, mede gerekend hen, welke dienst doen bij den vrijwilligen landstorm, gemiddeld beschikt over 36 man instructief beroepskader, behoeft het geen betoog, dat, tevens rekening houdende met personeel noodig voor de staven, voor bijzondere functiën en belangrijke detachementen, reeds thans aan bovenstaande eischen niet kan worden voldaan. Uit dit oogpunt dus is uitbreiding van beroepspersoneel eerder geboden dan inkrimping, terwijl ook uit een oogpunt van vredesorganisatie de tegenwoordige sterkte geen overdadige luxe mag worden genoemd, hetgeen U straks moge blijken bij de behandeling van de kadervorming, zooals ik mij die denk.

Men zal wellicht de vraag stellen: wat wilt ge met dien éénen beroepsman bij ieder onderdeel, hij legt toch geen gewicht in de schaal. Ik erken natuurlijk, dat één beroepsman

niet in staat zal zijn de zaak te redden als de anderen falen, maar dat is ook mijn bedoeling niet. Ik acht hem echter beslist noodzakelijk als steun van den commandant van het onderdeel, die als regel van het verlofskader afkomstig zal zijn. Er zijn ook bij een gemobiliseerd onderdeel zooveel detailvraagstukken, welke alleen door den ervaren beroepsman beheerscht kunnen worden, dat ik een dergelijke steun voor den verlofsofficier-compagniescommandant of C. van een verbindingsafdeeling onmisbaar acht. Zooals reeds gezegd, ik kom straks nog op dit beroepskader terug.

Eerst thans het een en ander over het dienstplichtige kader. Ik wil daarvan achtereenvolgens met U nagaan, de stof waaruit dit kader betrokken wordt en de verschillende wijzen, waarop dit kader thans gevormd wordt.

Uit de indeelingsbeschikking voor de lichting 1929 blijkt, dat de aanwijzing voor de opleiding tot onderofficier plaats heeft door den indeelings-distrietsecommandant, behalve bij de luchtvaartafdeeling, de bereden artillerie, het regiment genietroepen, het korps pontonniers en torpedisten, de cavalerie en de compagnieën hospitaalsoldaten, waar de aanwijzing na opkomst in werkelijken dienst door den korpsecommandant geschiedt.

Tevens blijkt uit deze indeelingsbeschikking dat voor kadervorming achtereenvolgens in aanmerking komen:

1°. Zij, die zich voor de onderofficiersopleiding hebben opgegeven en meer dan gewoon lager onderwijs hebben genoten.

2°. Zij, die in aanmerking komen voor de officiersopleiding, doch daarvoor niet zijn aangewezen;

3°. Zij, die leerling zijn van een H. B. S., Gymnasium of van een daarmede overeenkomende inrichting van onderwijs te beginnen met hen, die het onderwijs in de hoogste klasse volgen;

4°. Zij, die door hunne betrekking in de burgermaatschappij of uit hoofde van hunne maatschappelijke op-

leiding geacht kunnen worden bijzonder geschikt te zijn voor het bekleeden van een rang.

5°. Zij, die M. U. L. onderwijs of daarmede overeenkomend onderwijs hebben genoten en tenslotte zij, die een hooger en graad van ontwikkeling bezitten, dan dien bereikt bij het doorloopen van de 7e klasse eener lagere school.

Bovendien worden voor kadervorming bestemd de dienstplichtigen, die bij het vooroefeningsinstituut de kaderopleiding volgen en nog niet in den rang van sergeant-titulair zijn aangesteld, waarbij ik aanteekenen, dat voor een verbintenis bij den kaderlandstorm dezelfde eischen worden gesteld als hiervoor aangegeven.

Verder bepaalt de indeelingsbeschikking, dat bij gelijkheid van geschiktheid met betrekking tot de ontwikkeling achtereenvolgens de voorrang moet worden gegeven aan hem, omtrent wien blijkt van eigenschappen en bekwaamheden, die hem voor de opleiding bijzonder geschikt maken en aan hem, die den verworven graad van ontwikkeling het eerst heeft behaald.

Voorts is bepaald, dat van het voor de infanterie bestaande localisatiestelsel mag worden afgeweken, indien dit voor de gewenschte verdeling noodig is en dat wanneer uit een regimentsdistrict voor de onderofficiersopleiding kan worden aangewezen een getal geschikten dat wel voldoende is, doch voor het grootste gedeelte in ontwikkeling achterstaat bij de dienstplichtigen, die uit een ander district voor de kaderopleiding worden bestemd, door ruiling of door aanwijzing van beter ontwikkelde uit een ander district in deze ongelijkheid kan worden voorzien.

M. d. V. M. H. Naar mijne meening kunnen wij op grond van de navolgende beschouwingen tevreden zijn over de wijze, waarop het kader uit de dienstplichtigen wordt betrokken.

Allereerst het tijdstip van aanwijzing. We zien hier twee verschillende systemen. Bij de infanterie een aanwijzing door den indeelings-districtscommandant *vóór* de inlijving, bij de bereden artillerie, cavalerie, enz. een aanwijzing *na* inlijving door den korpscommandant.

Ontegenzeggelijk is er veel voor te zeggen, de dienstplichtigen voor de kaderopleiding aan te wijzen na inlijving, waardoor de betrokken commandanten in de gelegenheid worden gesteld, hen die op grond van hunne algemeene ontwikkeling en maatschappelijke positie geschikt zijn voor kaderopleiding, te toetsen op karaktereigenschappen. Bij de wapens, waarbij de eerste oefeningstijd voor kader en manschappen gelijk is, komt het mij voor, dat tegen dit stelsel geen bezwaren zijn aan te voeren. Anders is het echter bij de infanterie, waar het kader langer dient dan de overige dienstplichtigen. Bij dit wapen zou aanwijzing na inlijving tot gevolg hebben, dat het kader met groot verlof zoif gaan eenige maanden na de gewone dienstplichtigen van dezelfde lichtingsploeg. Dit is om tweeërlei redenen te ontraden. In de eerste plaats zou het daardoor niet mogelijk zijn, reeds tijdens den eersten oefeningstijd, dus in de schoolcompagniën, welke thans per lichting — kader inbegrepen — 3 halve oorlogscompagniën vormen, het noodzakelijke verband, den noodzakelijken samenhang te leggen voor de oorlogssamenstelling, hetgeen toch, gelet op ons gering aantal herhalingsoefeningen, noodzakelijk moet worden geacht.

In de tweede plaats zou hierdoor voor het dienstplichtig kader den voorsprong verloren gaan, welke noodzakelijk is om het te kunnen doen deelnemen aan de recrutenopleiding, hetgeen toch noodig is, wil men dit kader geschikt maken voor de dubbele oorlogstaak van aanvoerder en onderwijzer.

In dit verband moet het dan ook worden toegejuicht, dat bij de wijzigingen, welke de dienstplichtwet het vorige jaar heeft ondergaan, aan deze wet een nieuw artikel 29 werd toegevoegd, luidende:

„De inlijving geschiedt in den regel in het jaar der „lichting. Zij kan echter ook in het jaar tevoren of in een „later jaar plaats hebben.”

Hierdoor is het dus o.m. mogelijk geworden het dienstplichtig kader een jaar te voren op te roepen.

Thans de aanwijzing van dienstplichtigen voor de kaderopleiding.

Bij deze aanwijzing wordt vooral en n. m. m. terecht de aandacht gevestigd op algemeene ontwikkeling en maatschappelijke positie.

Algemeene ontwikkeling stelt den mensch op een hooger standpunt, vanwaar hij vanzelf invloed kan uitoefenen op mannen, die in ontwikkeling bij hem achterstaan. De algemeen ontwikkelden bezitten een moreel overwicht, wat hun alleen daardoor reeds een zeker gezag verleend en dus hen geschikt maakt om te bevelen. Zij weten meer van de wereld, bewegen zich gemakkelijker en drukken zich gemakkelijker uit en worden daarom gaarne als meerderen erkend.

Daarbij komt nog, dat de meer ontwikkelden gewoonlijk op de maatschappelijke ladder hooger zullen opklimmen, dan hun minder bevoorrechte kameraden en dus tijdens het verder verloop van hun diensttijd in een positie zullen komen, waar zij ook in de burgermaatschappij zullen hebben te bevelen. Men moet in het leger geen mannen met gezag bekleeden, ook niet de zoogenaamde flinke jongens, die voorbestemd zijn om in de burgermaatschappij steeds in de onderste lagen te blijven staan. Bovendien is een zekere graad van ontwikkeling onmisbaar om te voldoen aan de hooge eischen, die de huidige oorlogvoering ook aan de lagere aanvoerders stelt.

Ik acht het dus juist, dat in de eerste plaats voor de kaderopleiding worden aangewezen de meest ontwikkelden. Het is ook billijk, omdat de meer ontwikkelden, deze meerdere ontwikkeling en de voor hun verdere leven daaraan verbonden voordeelen voor een groot gedeelte aan den Staat danken, welke in den kaderplicht daarvoor iets terugvraagt.

Nu geef ik wel toe, dat wetenschappelijke ontwikkeling en maatschappelijke positie niet alleen waarborgen geven. Vastheid van karakter en van wil, hetwelk imponeerend werkt op de omgeving, hetwelk den ondergeschikten vertrouwen schenkt, het moreel van hen doet stijgen en het handhaven van een goede tucht vergemakkelijkt; een hooggestemd plichtsgevoel, hetwelk tot voorbeeld strekt aan de ondergeschikten en hun steun geeft in de oogenblikken des

gevaars; besluitvaardigheid, welke in staat stelt te rechter tijd goede besluiten te nemen en juiste bevelen te geven, het zijn zeer zeker alle eigenschappen, die ons kader moeten sieren. Maar in de eerste plaats zijn dat eigenschappen, welke ook in het leger nader kunnen worden ontwikkeld en bovendien beschikt men in ontheffing van de opleiding over een middel om hen, die hierin te kort schieten, van een aanvoedersplaats uit te sluiten.

Ten slotte in dit verband nog een enkel woord over kaderdwang en kaderplicht; hierbij onder kaderdwang te verstaan aanwijzing van alle geschikte dienstplichtigen in volgorde van geschiktheid, geen vrijwillige aanmelding en onder kaderplicht te verstaan de verplichting tot kader-vorming voor zoover zich geen voldoende aantal geschikte dienstplichtigen beschikbaar stelt.

Zooals U uit het voorafgaande gebleken zal zijn, wordt h.t.l. gehuldigd het stelsel van kaderplicht. Ook ik stel me op dit standpunt, omdat aan een paring van geschiktheid en neiging de voorkeur moet worden gegeven boven geschiktheid, zelfs boven meerdere geschiktheid en ik zou de eena-dreering het best verzekerd achten, wanneer deze uitsluitend zou kunnen worden verkregen door vrijwillige aanmelding. Dit is echter, gelet op de zware verplichtingen, welke op de dienstplichtige kaders moeten worden gelegd, uitgesloten; kaderplicht is noodzakelijk.

Het vorenstaande samenvattend kom ik tot de conclusie, weergelegd in mijn IIIe stelling:

De wijze, waarop de bestemming van dienstplichtigen voor de onderofficiersopleiding geregeld is, geeft in het algemeen waarborgen, dat de meest geschikten worden opgeleid.

Thans de verschillende wijzen waarop het dienstplichtig kader gevormd wordt.

De kaderopleiding bij de infanterie is gericht op de vorming van sergeanten-groepsecommandant bij een compagnie infanterie, sergeanten stuksecommandant of afstand-meter bij een mitrailleurcompagnie en sergeant bij eene verbindingsafdeeling.

Deze vorming heeft plaats zoowel in het leger als bij het vooroefeningsinstituut van den vrijwilligen landstorm.

Bij hen, die in het leger tot kader worden gevormd, moet onderscheid worden gemaakt tusschen :

- a. de niet-voorgeoefenden ;
- b. de voorgeoefenden.

Gaan we eerst na de kadervorming der niet voorgeoefenden, wier eerste oefeningstijd thans bedraagt 9 maanden.

Zij komen op in 2 ploegen en wel $\frac{2}{3}$ $3\frac{1}{2}$ maand voor opkomst der niet voorgeoefende gewone dienstplichtigen van de 1e ploeg en $\frac{1}{3}$ $3\frac{1}{2}$ maand voor opkomst der niet voorgeoefende gewone dienstplichtigen van de 2e ploeg. Uit hen worden gevormd, zoowel infanteriesergeanten als mitrailleursergeanten en alle sergeanten bestemd voor den verbindingdienst.

Hunne opleiding heeft plaats regimentsgewijze ; voor de niet-specialisten, de mitraillisten en het verbindingspersoneel afzonderlijk en wordt verdeeld in 4 tijdperken.

Het 1e tijdperk, omvattende $3\frac{1}{2}$ maand, is bestemd voor afzonderlijke opleiding. In dit tijdperk worden zij zoodanig opgeleid, dat zij aan het einde daarvan zooveel mogelijk voldoen aan de eischen van algemeene lichamelijke vaardigheid en ten volle voldoen aan de eischen van militaire bekwaamheid, vastgesteld voor de gewone dienstplichtigen van het wapen. Tevens worden zij in dit tijdperk voorbereid voor de taak, welke hen in het 2de tijdperk wacht, nml. het deelnemen aan de recrutenopleiding en aan den inwendigen dienst. Aan het einde van het eerste tijdperk heeft plaats aanstelling tot korporaal titulair.

In het 2de tijdperk, omvattende een tijdsduur van $1\frac{1}{2}$ maand geschiedt voortzetting van de opleiding, *gepaard met deelneming aan de recrutenopleiding en aan den inwendigen dienst*. Gedurende dit tijdperk heeft aanstelling tot korporaal plaats.

Het 3de tijdperk — 2 maanden — is bestemd voor afzonderlijke opleiding en deelneming aan enkele troepenoeffe-

ningen. Aan het einde van dit tijdperk heeft de eindbeoordeling plaats en volgt bij gebleken geschiktheid aanstelling tot sergeant-titulair.

Het 4de tijdperk, eveneens omvattende 2 maanden, is geheel gericht op verdere praktische vorming. Zij doen gedurende dit tijdperk dienst bij de schoolcompagnieën en nemen deel aan de vervolgoefeningen.

Vervolgens heeft ingaande den dag volgende op dien van vertrek met groot verlof aanstelling plaats in den effectieven sergeantsrang.

Ziehier M. H. een vluchtige schets van de opleiding van hen, welke zijn onder de gunstigste oefeningsvoorwaarden.

Wanneer men dezen vorm van opleiding vergelijkt met dien welke eenige jaren geleden werd gevolgd, dan zijn verschillende veranderingen te bespeuren, die ik deels moet toejuichen, doch die deels mijne instemming niet hebben.

Deze veranderingen zijn voornamelijk:

a. onafgebroken opleiding;

b. gelijkmatige verdeeling van het dienstplichtige kader over de beide ploegen en een zoodanige vroegtijdige indeeling, dat tijdens de vervolgoefeningen samenhang kan worden gebracht in de toekomstige oorlogsonderdeelen.

c. het niet meer deelnemen gedurende den eersten oefeningstijd aan de herhalingsoefeningen der oudere lichten, onder opmerking, dat dit voor de IIe en IVe divisie eerst van kracht wordt bij de lichting 1930;

d. deelname aan de recrutenopleiding.

ad a. De onafgebroken opleiding moet n. m. m worden toegejuicht. Het vroegere stelsel, waarbij het dienstplichtig kader na $7\frac{1}{2}$ maand opleiding als sergeant met groot verlof werd gezonden, om daarna het volgend jaar deel te nemen aan de vervolgoefeningen, had tot gevolg dat in deze periode veel van het geleerde was verloren gegaan en zij derhalve bij deze vervolgoefeningen in het algemeen het noodige zelfvertrouwen misten.

ad b. De 2de verandering, de gelijkmatige verdeeling over de ploegen en het samenvallen van het einde van hun verblijf onder de wapenen met het einde der vervolgoefe-

ningen, moet eveneens als een verbetering worden aange-merkt, omdat daardoor reeds gedurende den 1en oefenings-tijd samenhang kan worden gebracht in de oorlogsonder-deelen en het was met een gevoel van voldoening, toen ik verleden jaar dienstdoende bij de troep bij het vertrek met groot verlot van de 1e ploeg, twee volledig geënea-dreerde sectiën op oorlogssterkte kon aanbieden voor het gemobiliseerde regiment. Wanneer nu ook nog de inner-lijke waarde van die sectiën — vooral door een goede eeneadreeing — verhoogd wordt, dan zie ik de toekomst niet donker in.

ad c. Nog het vorige jaar namen de dienstplichtige sergeanten deel aan de herhalingsoefeningen, thans is dit alleen nog het geval bij de IIe en IVe Divisie, beginnende in 1930 in het geheel niet meer. Ik moet dit toejuichen. Mijn ervaring is, dat dit kader te jong is om dienst te doen bij oudere herhalingslichtingen. Hun zelfvertrou-wen, dat toch al niet overmatig groot is, krijgt een schok. Zij voelen zich in het algemeen tegen deze oudere man-schappen niet opgewassen.

ad d. En nu het deelnemen aan de reerutenopleiding, waarvoor ik in het bijzonder Uwe aandacht vraag, en waar-van ik geen bewonderaar kan zijn.

Dit zal U waarschijnlijk verwonderen, omdat ik in het begin van mijn betoog heb gezegd, dat wij het verlofskader geschikt moeten maken voor zijn oorlogstaak van onder-wijzer en aanvoerder.

Het zal U nog meer verwonderen, wanneer ik thans ver-klaar, dat ik me aansluit bij hen, die verklaren, dat een slechte troep geëneadreeerd met goed kader hooger waarde heeft dan een beter geoefende troep geëneadreeerd met onge-schikt kader. Maar in dit opzicht zijn er grenzen. Ook ik wil wel iets opofferen aan de geoefendheid van den man ten bate van de geoefendheid van het kader onder deze uit-drukkelijke voorwaarde, dat de winst bij het kader opweegt tegen het verlies bij de troep.

Het deelnemen aan de reerutenopleiding na 3½ maand dienst is gebaseerd op de onomstootelijk vaststaande waar-

heid, dat ons lagere dienstplichtige kader, niet berekend is zelfs voor zijn aanvoerderstaak. Men heeft toen als volgt geredeneerd. De groote fout, die in onze weermacht schuilt is, dat het dienstplichtig kader niet altijd met voldoende kracht en beslistheid optreedt tegenover de manschappen. Wanneer men nu dit kader werkzaam stelt bij de reerutenopleiding, zal het beter geschikt worden voor zijn taak als aanvoerder, het leert commandeeren, het wordt vertrouwd met den omgang met soldaten, het krijgt het noodige overwicht en zelfvertrouwen, zijn aplomb en zijn verantwoordelijkheidsgevoel worden ontwikkeld en aangekweekt. Theoretisch volkomen juist, maar ik ontken dat men door 1½ maand reerutenopleiding, waarbij de instructie zich tot het meest eenvoudige moet beperken, opdat het overwicht in meerdere kennis boven de reeruten kan gehandhaafd worden „aanvoerders kweekt, laat staan onderwijzers. De billijkheid vereischt echter te verklaren „dat de voorstanders van dit stelsel ook niet de bedoeling hebben instructeurs te kweeken, doch uitsluitend geschikte aanvoerders.

Ik ontken echter, gegrond op studie van dit vraagstuk, gegrond op mededeelingen van bekwame troepenofficieren en gegrond op eigen ondervinding in den zomer van '28, toen ik het voorrecht heb gehad vier maanden een schoolcompagnie te commandeeren, alsmede een compagnie tijdens de herhalingsoefeningen, dat met dit stelsel afdoende resultaten zijn te verkrijgen. De winst bij het dienstplichtig kader is niet alleen zeer gering, ze is bovendien tijdelijk en weegt niet op tegen het verlies bij den troep. Ik heb tijdens de herhalingsoefeningen niet kunnen onderkennen de voorsprong van het kader in dit systeem opgeleid boven het kader tot de herhalingslichtingen behoorende, hetwelk niet aan een reerutenopleiding had deelgenomen. Doch al had ik op dit moment die voorsprong wel kunnen onderkennen, dan wil het er bij mij toch niet in, dat 1½ maand reerutenopleiding rente zal afwerpen gedurende 15 misschien 20 jaar. Wat ik wel heb kunnen onderkennen is dat de geoefendheid en de geest der dienstplichtigen ineenzakt wanneer zij als proetkonijn moeten dienen voor de kader-adspi-

ranten van dezelfde lichte en dat bij het beroepskader een gevoel van moedeloosheid ontstaat, wanneer het, de opleiding der dienstplichtigen met ambitie ter hand nemend, hun werk ziet verknoeien door reeruten zelf nog in opleiding.

Neen M. H. dit stelsel kan de oplossing niet brengen. We moeten onze eischen hooger stellen.

We mogen ons niet in slaap sussen met het idee dat het kadervraagstuk is opgelost, door de a.s. dienstplichtige O.-O. gedurende 1½ maand te doen deelnemen aan de reerutenopleiding.

Dit acht ik wel het grootste gevaar van dit systeem, dat men zal denken, dat wij er nu zijn.

M. H. Ik heb het tot nu toe slechts gehad over de niet-voorgeoefende kaderadspiranten, dus zij die onder de gunstigste oefenings- en opleidingsvoorwaarden zijn.

Thans de voorgeoefende a.s. kaderleden.

Voor hen is de duur der eerste oefening met vier maanden verkort. Uit hen worden alleen onderofficieren voor de infanteriecompagnieën (groepscommandanten) en voor de mitrailleurcompagnieën (stukcommandanten) betrokken. Zij worden niet tewerk gesteld bij de opleiding der reeruten en worden slechts gedurende 5 maanden opgeleid. Zij worden niet aangesteld tot korporaal-titulair, worden een maand na opkomst aangesteld tot korporaal en gelijk met de niet-voorgeoefenden tot sergeant-titulair.

M. H. Ik geloof, dat ik te veel van Uw geduld zou vergen, wanneer ik zou willen uiteenzetten, dat deze verlofs-onderofficieren nooit kunnen voldoen aan de hooge eischen, die een militieleger aan hen stelt.

Ten slotte de kaderopleiding bij het vooroefenings-instituut van den landstorm.

Bij dit politieke instituut bij uitnemendheid worden opgeleid:

1e. zij, die zich hebben verbonden met bestemming om te worden opgeleid bij den kaderlandstorm;

2e. zij, die zich hebben verbonden, met bestemming om

in opleiding te worden genomen voor dienstplichtig sergeant.

Zij, die bestemd zijn voor eerstgenoemde opleiding, worden opgeleid tot reserve-sergeant; dienstplichtig wordende, worden zij als regel bestemd voor de officiersopleiding, soms voor de onderofficiersopleiding. Zij zijn verplicht deel te nemen aan oefeningen gedurende 200 oefeningsuren per jaar, zoolang zij den rang van sergeant-titulair nog niet hebben bereikt en daarna gedurende 50 oefeningsuren per jaar. Bovendien worden zij nog voor zooveel noodig geoefend ten hoogste drie dagen in de Paaschvacantie, drie weken in de zomervacantie en vier dagen in de Kerstvacantie.

Zij, die zich verbonden hebben tot een verbintenis tot opleiding voor dienstplichtig onderofficier, zijn eveneens verplicht deel te nemen aan oefeningen gedurende 200 uren per jaar, zoolang zij den rang van sergeant-titulair nog niet hebben bereikt, daarna gedurende 50 oefeningsuren per jaar. Zij nemen geen deel aan de vacantie-oefeningen.

De adspiranten, die aan het examen voor sergeant hebben voldaan kunnen tot den rang van sergeant-titulair worden aangesteld, nadat zij gedurende een maand den dienst van sergeant bij den troep hebben verricht en door den betrokken korpscommandant naar die dienstverrichting gunstig zijn beoordeeld.

Dienstplichtig wordende nemen zij ten slotte deel aan de vervolgoefeningen van zes weken met de lichteing waartoe zij behooren.

M. H. Gelet op mijne uiteenzetting en mijne beoordeeling van het kader gevormd in het leger, is het naar mijne meening niet voor tegenspraak vatbaar, dat het niet wel mogelijk is in deze tijdruimten aanvoerend kader, laat staan instructief kader, te vormen.

Deze landstorm-vrijwilligers kunnen als regel na ongeveer 9 maanden examen doen voor het diploma van voorgeoefende en hoewel in de desbetreffende beschikking (L. O. 1927 N. 262) bepaald is, dat de opleiding van den aanvang af gericht moet zijn op de eischen gesteld voor het

examen voor sergeant, zal het U duidelijk zijn, dat hiervan in de praktijk niet veel terecht komt en dat alle belangstelling uitgaat naar het verkrijgen van het diploma van voor-geoefende, omdat dit diploma den vrijwilliger een positief voordeel geeft van 4 maanden dienstverkorting. Het bewijs kan derhalve veelal verkregen worden na $\frac{9}{12}$ van 200 oefeningsuren of 150 oefeningsuren of een oefeningsweek gesteld op 45 oefeningsuren in $3\frac{1}{2}$ oefeningsweek; voor de a.s. reserve-sergeanten eventueel vermeerderd met vacantie-oefeningen.

De kaderopleiding is in het algemeen verdeeld over twee leerjaren. Slechts weinigen gelukt het echter om in die twee jaar te voldoen, het meerendeel heeft daarvoor 3 jaar noodig.

Voor de verdere opleiding van het meerendeel zijn dus beschikbaar 50 + 400 of ongeveer 450 oefeningsuren of ± 10 oefeningsweken. Het totaal der opleiding is dus in het algemeen $13\frac{1}{2}$ oefeningsweek.

Wanneer wij hierbij nu nog in aanmerking nemen, dat de opleiding slechts gedeeltelijk plaats heeft door beroepspersoneel en gedeeltelijk door verlofspersoneel, dat hoewel de minimum-sterkte voor de kaderklassen niet officieel is vastgesteld, deze in de praktijk bedraagt 7 man en dat in het algemeen de oefeningsvoorwaarden bij dit instituut niet gunstig zijn, en dat tenslotte dit personeel alleen gedurende de detachering bij den troep en tijdens de vervolgoefeningen in contact komt met den troep, dan is het eigenlijk een open deur intrappen om te verklaren, dat ook dit gedeelte van ons verlofskader ongeschikt is voor zijn oorlogstaak. Het eenige lichtpunt in deze is, dat althans nu nog het percentage van deze categorie gering is.

Heb ik tot nu toe gesproken alleen over de eerste opleiding, thans wil ik even met U mijn blik richten op de herhalingsoefeningen van het kader.

Volgens de thans bestaande bepalingen nemen de verlofs-onderofficieren alleen deel aan de beide herhalingsoefeningen van hunne lichting, waarbij bepaald is, dat voor zooveel noodig voor de onderofficieren elke herhalingsoefening

zeven dagen langer zal duren dan voor de andere dienstplichtigen. Deze herhalingsoefeningen hebben thans plaats in het 3de en 5de dienstjaar.

Waar het totale dienstverband van het kader 25 jaar bedraagt is het resultaat dus, dat dit kader gedurende de laatste 20 jaar van zijn dienstverband, geen enkele oefening meer medemaakt.

M. H. Mag deze toestand bestendigd worden, heb ik te veel gezegd in mijn eerste stelling, dat onze dienstplichtwet niet voldoende rekening houdt met de hooge eischen aan de dienstplichtige kaders te stellen?

M. d. V. M. H. Op grond van deze vooraangaande beschouwingen kan ik tot geen andere conclusie komen, dan die neergelegd in mijn IVe stelling n.m.l.: *dat de huidige stelsels van kadervorming voor de dienstplichtigen leiden tot een onvoldoend geëncadreerd leger.*

M. d. V. M. H. Het is zoo makkelijk om af te breken, het is naar mijne meening ontoelaatbaar om af te breken, wanneer men daar niet tegenover stelt de beantwoording van de vraag: hoe moet het dan wel.

Zooals ik reeds in het eerste gedeelte van mijn betoog heb uiteengezet staan we n.m.m. voor de noodzakelijkheid het verlofskader geschikt te maken voor zijn oorlogstaak van onderwijzer en aanvoerder. Daarop moet de vorming van dit kader gericht zijn.

Er zijn verschillende methoden om onderwijzer te worden, in de eerste plaats door het zich zelf te leeren, een zeer slechte methode, in de tweede plaats door het van anderen te leeren, een betere methode, en in de derde plaats door het aan anderen te leeren, de beste methode. Deze methode moeten we dus voor ons kader toepassen, niet alleen omdat het de beste is, maar ook omdat daardoor dat kader in nauwe aanraking met den troep komt, hetgeen onontbeerlijk moet worden geacht om te leeren omgaan met den soldaat, te verkrijgen het noodige aplomb en prestige, te leeren het handhaven van de tucht.

In verband hiermede zal de 1e oefeningstijd van het kader

moeten verdeeld worden in 2 tijdvakken, een tijdvak waarin het van anderen leert en dus zelf wordt opgeleid en een tijdvak waarin het aan anderen leert.

Het 1e tijdvak zou ik wenschen te zien doorgebracht in kaderscholen en zou n. m. m. moeten duren 9 maanden.

In kaderscholen, omdat n. m. m. eene opleiding aldaar intensiever en degelijker kan zijn dan in den troep, omdat daar alles gericht kan zijn op één doel: *kaderopleiding*. Daar kan de meest mogelijke zorg worden gewijd aan de vermeerdering van kennis en practische bruikbaarheid, doordat het wegens zijn bijzondere geschiktheid daarvoor bestemde beroepspersoneel zich uitsluitend aan die taak behoeft te wijden. Daar worden de kaderadspiranten geplaatst in een streng militair milieu, waar ontwikkeld kunnen worden die militaire eigenschappen, waardoor zij een toonbeeld worden voor de dienstplichtigen en die eigenschappen op hen kunnen overplanten.

Het nadeel, toegekend aan kaderscholen voor dienstplichtig kader, dat het daardoor niet voldoende aanraking met den troep heeft, bestaat in dit systeem niet, omdat voor het leeren kennen van den troep het 2e tijdvak is bestemd.

Ik zou wenschen te zien opgericht een kaderschool per divisie in garnizoenen met uitstekende oefengelegenheid.

Uitgaande van de onderstelling:

1e. dat jaarlijks per R. I. in opleiding worden genomen 40 dienstplichtigen voor sergeant--groepscommandant bij een infanteriecompagnie, 16 dienstplichtigen voor sergeant-stuksecommandant en afstandmeter bij een mitrailleurcompagnie en 5 dienstplichtigen voor sergeant bij den verbindingdienst;

2e. dat evenals thans deze adspirant-kaderleden opkomen in 2 ploegen resp. $\frac{2}{3}$ en $\frac{1}{3}$ van de totale sterkte en

3e. dat de opleiding aanvangt 9 maanden voor opkomst van de 1e ploeg resp. 2e ploeg en het vooroefeningsinstituut buiten beschouwing latende, dan zal b.v. de divisiekaderschool van de 1e Divisie het navolgende beeld vertoonen.

Jaarlijks komen aldaar op, op 1 Januari de kaderopleiding 2de ploeg ter sterkte van:

± 80 dienstplichtigen voor de infanterie,

± 32 dienstplichtigen voor de mitrailleurcompagnieën en

± 10 dienstplichtigen voor den verbindingdienst; en op ± 20 Juni de kaderopleiding 1e ploeg, van de volgende lichte ter sterkte van:

± 160 dienstplichtigen voor de infanterie;

± 64 dienstplichtigen voor de mitrailleur-compagnieën en

± 20 dienstplichtigen van den verbindingdienst.

Deze sterkten maken het wenschelijk deze kaderschool te doen bestaan, behalve uit een staf, uit 3 infanteriecompagnieën, waarvan 2 bestemd voor opleiding 1e ploeg en 1 bestemd voor opleiding 2e ploeg, alsmede 1 specialisten-compagnie, waarin zoowel de 1e als 2e ploeg worden opgeleid.

Voor de encadreering van deze kaderschool met instructief beroepskader beneden den rang van officier zullen minstens noodig zijn per infanteriecompagnie 10 man en bij de specialisten-compagnie 13 man, of totaal met eenige reserve en voor de noodzakelijk huishoudelijke diensten ± 50 man.

In deze kaderscholen worden dus de a.s. dienstplichtige kaders gedurende 9 maanden opgeleid, waarbij het onderwijs dus gericht moet zijn op de vorming van instructeurs.

Aan het einde dier 9 maanden heeft de beoordeeling plaats, waarna bij gebleken geschiktheid volgt de aanstelling tot sergeant, *niet tot sergeant-titulair*.

Men zal mij misschien vragen waarom 9 maanden opleiding. Ik geef toe, dat dit eenigszins een slag in de lucht is, het is immers nog nimmer beproefd om instructief dienstplichtig kader te vormen. Maar ik heb hoop dat, gelet op hetgeen thans bereikt wordt in een opleidingstijd van 7 maanden, onder deze gunstige opleidingsvoorwaarden, in 9 maanden redelijke resultaten te verwachten zijn.

M. H. Ik zal ook niet trachten voor U thans een opleidingsprogramma te ontwikkelen voor de kaderscholen, het

zou alleen theoretische waarde hebben, doch meer niet, want ik ben overtuigd, dat wanneer ik zelf werd gesteld voor de uitvoering van dat programma, het aan vele wijzigingen zou blootstaan en het in het 2e jaar er geheel anders zou uitzien als het oorspronkelijke programma.

Na deze 9 maanden gaan de dienstplichtige sergeanten naar hunne korpsen om gedurende den geheelen 1en oefeningstijd van de gewone dienstplichtigen, dus gedurende $5\frac{1}{2}$ maand, onderwijs te geven aan deze dienstplichtigen, onder toezicht van het aldaar aanwezige beroepskader.

Zij komen daar tegelijk aan met de reeruten.

Zij komen dus als volledig opgeleide sergeanten tegenover geheel ongeoeffenden te staan.

M. d. V. M. H. Ik verwacht van dit systeem zeer gunstige resultaten. Ik wil niet beweren dat deze dienstplichtige kaders na een opleiding van $14\frac{1}{2}$ maand gelijk gesteld zullen kunnen worden met geroutineerde beroepsinstructeurs.

Ik moet dus toegeven, dat wanneer ik de reerutenopleiding in hunne handen leg niet die resultaten bereikt zullen worden, welke bereikt kunnen worden door beroeps-onderofficieren. Maar ik ben vast overtuigd, dat thans de winst bij het verlofskader ruimschoots zal opwegen tegen het verlies bij de gewone dienstplichtigen.

Zooals reeds gezegd zal de opleiding der reeruten door het dienstplichtig kader plaats vinden onder leiding en toezicht van beroepskader.

Is hierdoor de sterkte van het beroepskader uit een oogpunt van vredesorganisatie voor vermindering vatbaar? Zooals ik reeds in het begin heb gezegd beschikt thans ieder R. I. — medegerekend hen, die bij den vrijwilligen landstorm dienst doen, over hoogstens 36 instructieve onderofficieren. Van deze sterkte zal voor de divisiekadereschool per regiment 8 à 9 man instructief kader beschikbaar moeten worden gesteld, zoodat hoogstens 27 à 28 O.O. overblijven. In het zomertijdvak wordt $\frac{2}{3}$ der totale lichting geoefend en wel de infanteristen ter sterkte van 2×2 sectiën op oorlogssterkte + surplus voor het verloop, de mitrailisten ter sterkte van ± 56 man en het verbindingspersoneel

ter sterkte van \pm 25 man, verdeeld in telefonisten en optische seiners.

Wat de sterkte der schoolcompagnieën aan infanteristen aangaat, zullen daar als regel gevormd moeten worden 8 klassen per compagnie. En nu als eisch stellende, dat achter iedere 2 dienstplichtige O.O. 1 beroepsinstructeur als mentor en leider staat, maakt dit per schoolcompagnie een sterkte noodig van 1 Adj. O.O. of S. M. I., 4 sergeanten plus 1 sergeant als reserve in verband met ziekte, verlof of andere noodzakelijke huishoudelijke diensten.

Ook voor een intensieve mitrailleuropleiding acht ik aldaar eene indeeling in minstens 8 klassen gewenscht en zal daarvoor dus dezelfde sterkte van instructief kader beschikbaar moeten worden gesteld, terwijl voor den verbindingdienst met 3 beroeps O.O. zou kunnen worden volstaan. Dit geeft een totale sterkte per regiment van 21 beroepszonderofficieren instructeur.

Theoretisch beschouwd zouden we dus per regiment 6 à 7 O.O. kunnen missen, in de praktijk echter niet. Tengevolge van verschillende tijdelijke detacheringen is het kader nimmer compleet; tijdens mijn laatste verblijf bij den troep heb ik nimmer mijn kader compleet gezien. Een ervaren troepenofficier deelde mij nog kort geleden mede, dat van zijn compagnie thans 3 instructeurs O.O. elders gedetacheerd waren.

Uit een oogpunt van vredesorganisatie is n.m.m. ook bij de kadervorming van het dienstplichtige kader, zooals ik mij die denk, de tegenwoordige sterkte geen overdadige luxe en acht ik derhalve, mede gelet op de oorlogseischen, deze sterkte niet voor vermindering vatbaar.

Nu een enkel woord over de herhalingsoefeningen der dienstplichtige kaders.

Thans nemen de dienstplichtige onderofficieren deel aan de beide herhalingsoefeningen hunner lichter, waarbij zij als regel 7 dagen eerder opkomen dan de gewone dienstplichtigen, om hen gedurende dezen tijd voor te bereiden voor de taak, die hen tijdens de oefeningen wacht.

Ik juich dezen maatregel zeer toe en ben voorwat betreft
1928/29. VI.

het tijdvak, dat dit kader deel uitmaakt van de encadreering van het actieve regiment met deze beide herhalingsoefeningen in het 3de en 5de dienstjaar tevreden.

Maar M. H. na het 7de dienstjaar moet dit kader encadreeren het reserve regiment, daarna de aanvullingsreserve,

En wordt het dezerzijds reeds zeer betreurd, dat de gewone dienstplichtigen gedurende het tijdvak dat ze tot het reserve regiment behooren nimmer voor herhalingsoefeningen onder de wapenen komen (ik moge hiervoor verwijzen naar hetgeen ik hieromtrent heb gezegd in het juist verschenen Wetenschappelijk Jaarbericht) voor het dienstplichtig kader acht ik dat absoluut ontoelaatbaar. Wat moet er van de encadreering van die regimenten terecht komen, wat van de samenhang, die toch ook in deze korpsen noodzakelijk is.

Ik acht het derhalve een minimum eisch, dat aan dit kader de verplichting wordt opgelegd in bijv. het 9e en 12e dienstjaar telkens voor een herhalingsoefening van ± 4 weken onder de wapenen te komen en wel bij voorkeur tijdens de herhalingsoefeningen van de actieve regimenten.

De ondervinding in den vorigen zomer opgedaan, doen mij gelooven, dat aan het deelnemen aan deze herhalingsoefeningen geen bezwaren zijn verbonden. Weliswaar beschikken de beide lichtingen welke thans jaarlijks opkomen over hun eigen kader, maar over het algemeen is deze sterkte door voor mij onverklaarbare redenen — waarschijnlijk uitstel — gering. Zij was tijdens de laatste herhalingsoefeningen, niettegenstaande ook het kader der jongste lichter aanwezig was, zoo gering, dat ik bij herhaling heb moeten oefenen met sectiën van 3 groepen, omdat de encadreering het formeeren van meerdere groepen niet toeliet, waarbij ik aanteeken, dat daarbij nog 2 groepen steeds door een gewoon dienstplichtige werden gecommandeerd.

Bovendien beschikt men in de zoogenaamde kadergevechtsoefeningen over een uitstekend middel om overcomplete kader te oefenen. Ik zal op deze kadergevechtsoefeningen thans niet verder ingaan, deze zijn in deze vergaderingen reeds eenige malen ter sprake gebracht, ik wil er

alleen dit van zeggen, dat ik aan deze oefeningen groote waarde toeken, niet ter vervanging van troepen oefeningen, maar ter aanvulling en vooral ter voorbereiding van troepen oefeningen.

Samenvattende vraag ik derhalve voor ons dienstplichtig kader een eersten oefeningstijd van $14\frac{1}{2}$ maand en 4 herhalingsoefeningen van ± 4 weken. Het is veel, ik erken dit, maar het is naar mijne meening beslist noodzakelijk om te komen tot een aanvaardbare encadreering. Ik gebruik opzettelijk het woord aanvaardbaar, omdat ook nu nog de encadreering niet ideaal zal zijn. Ik geloof echter, dat wij ons met een aanvaardbare encadreering moeten tevreden stellen en dat we net zoo lang op dit aambeeld moeten slaan tot het Nederlandsche volk inziet, dat de tegenwoordige encadreering niet voldoet, niet kan voldoen en dat wij alleen uit den onvoldoenden toestand, waarin wij thans verkeerden, kunnen komen door aanvaarding van hetgeen ik heb uiteengezet. Ik zie geen andere oplossing, dit is mijn vaste overtuiging.

Dat tegenover deze hooge eischen moet worden gesteld behoorlijke bezoldiging — ik heb reeds gezegd geen sergeanten titulair —, dat onze reglementen eenvoudig en smakelijk moeten zijn en zoo min mogelijk moeten worden gewijzigd, het zijn allemaal aangelegenheden die reeds door den Majoor Jhr. ALTING VON GEUSAU zijn besproken in zijn schoone voordracht betreffende de reserve-officieren. Ik ga daar nu niet verder op in.

Ik wil echter wel Uwe aandacht vragen voor een andere verbetering, die ik met klem moet aanbevelen, om tegemoet te komen aan de veel voorkomende en naar mijne meening juiste klacht, dat het dienstplichtig kader te jong is. Dit is om het kader te oefenen bij de volgende lichting en daar ook blijvend bij in te deelen. Ik zou derhalve willen, in het systeem, dat ik voor U ontwikkelde, dat de Juni-kaderploeg van de lichting A zou deel nemen aan de opleiding van de Maartploeg van de lichting A + 1 en de Januari-kaderploeg van de lichting A aan de opleiding van de Octoberploeg van de lichting A + 1. Op deze

wijze zou aan het bezwaar van te jeugdig kader reeds eenigermate worden tegemoet gekomen. Er zijn bezwaren, zeker. Zoo zal o.a. in de overgangperiode iedere lichting tijdelijk meer kader moeten vormen. Dit bezwaar acht ik niet onoverkomelijk.

Ten slotte nog een vraag. Zou het niet wenschelijk zijn ten opzichte van het dienstplichtige kader te breken met het thans bestaande localisatiestelsel bij de infanterie. Ik heb er reeds op gewezen, dat de indeelingsbeschikking de gelegenheid opent van dit stelsel af te wijken ten behoeve van het peil der wetenschappelijke ontwikkeling.

Een veel voorkomende klacht is, dat het dienstplichtig kader niet met kracht durft op te treden tegen hunne onderhebbenden, omdat zij afkomstig uit dezelfde plaats of sterk bevreesd zijn van hun optreden in hun burgerbestaan nadeelige gevolgen te ondervinden.

Ik geef toe, dat aan het verlaten van het localisatiestelsel bezwaren zijn verbonden, o.a. gelet op de mobilisatievervoeren. Het ware echter te overwegen of de voordeelen niet opwegen tegen de nadeelen. Dit vraagstuk vereischt eene studie op zichzelf, ik ga daarop dus niet verder in, ik wilde dit punt alleen onder Uwe aandacht brengen.

M. d. V. M. H. Ik heb gezegd dat na 9 maanden opleiding de dienstplichtige sergeanten naar hunne korpsen zouden gaan om gedurende den geheelen eersten oefeningstijd der gewone dienstplichtigen onderwijs te geven aan deze dienstplichtigen.

Maar M. H. waar zijn die dienstplichtigen? Die worden voor een groot percentage opgeleid bij het vooroefeningsinstituut gedurende een enkelen avond en enkelen middag per week, verspreid over het geheele land, onder zeer ongunstige oefeningsvoorwaarden.

Over den invloed van het vooroefeningsinstituut op de geoefendheid der gewone dienstplichtigen zal ik thans zwijgen, ik heb daarover mijn oordeel uitgesproken in het wetenschappelijk jaarbericht 1928. Ik zal alleen spreken over den invloed van het vooroefeningsinstituut ten op-

zichte van de kadervorming. De invloed van het instituut doet zich zoowel voelen op de opleiding als op de praktische vorming van het kader.

Wat de opleiding betreft is er reeds op gewezen, dat de voorgeoefende kaderadspiranten 4 maanden dienstverkorting genieten. Staan de voorgeoefende soldaten reeds achter in geoefendheid ten opzichte van de niet voorgeoefenden op het tijdstip dat zij onder de wapenen komen, dit zal nog meer het geval zijn bij de dienstplichtige kaders, waarbij de niet-voorgeoefenden dan reeds 4 maanden kaderopleiding achter den rug hebben, terwijl de voorgeoefenden alleen eene opleiding hebben gehad gericht op het verkrijgen van het diploma van voorgeoefendheid. Deze achterstand in geoefendheid zal moeilijk zijn in te halen.

Op de ongunstige voorwaarden waaronder het kader bij het vooroefeningsinstituut zelf wordt gevormd, heb ik reeds gewezen.

Dit zijn zeer zeker ernstige grieven, doch dat is niet mijn voornaamste grief.

Mijn voornaamste grief is, ik stipte het reeds aan, dat de korpsen niet meer over een troep beschikken, waarmee het kader gevormd moet worden. Want voor kadervorming en vooral in het systeem dat ik voor U ontwikkeld heb, is een troep noodig. Zij is zonder een troep onmogelijk. Vroeger, in ons kader-militieleger, hielden we o.m. voor dat doel een afzonderlijk blijvend gedeelte onder de wapenen, thans in ons militieleger, waar dienstplichtige kadervorming primair is, laat men onze kazernes leeg loopen en onthoudt ons de troepen voor de kadervorming, bij het eene korps meer, bij het andere minder. We zien niet alleen bij verschillende korpsen in hetzelfde jaar groot verschil in sterkte, maar ook bij hetzelfde korps in opvolgende jaren. M. H. Op een dergelijken toestand van zeer veranderlijke sterkten, kan geen enkel stelsel van kadervorming gebouwd worden. Het vooroefeningsinstituut werkt verlamdend op ieder stelsel van kadervorming, het maakt een grondige kadervorming onmogelijk; opheffing

van dit instituut is geboden, alleen reeds uit dit oogpunt

Sprekende over de sterkte van het beroepskader in verband met onze oorlogsorganisatie, heb ik de wenschelijkheid betoogd, dat ieder oorlogsonderdeel zou beschikken over minstens 1 beroepsonderofficier en ik heb er U op gewezen, dat dit bij de tegenwoordige sterkte uitgesloten is.

In de eerste plaats moet hierin dus worden voorzien door de gewezen beroepsonderofficieren, die met reserveplicht het leger hebben verlaten.

Dit aantal zal echter gezien de geringe sterkte van het beroepskader evenmin groot kunnen zijn.

Het is dus wenschelijk om ook in dezen zin partij te trekken van het dienstplichtige kader en hen te vormen tot sergeant majoor en adjudant O. O. Het behoeft geen betoog, dat zelfs een oefeningstijd van 14 maanden en 4 herhalingsoefeningen te kort zijn om hogere onderofficieren te vormen, die werkelijk een steun kunnen zijn voor hun commandant. Hiervoor zal een eerste oefeningstijd van ongeveer 3 jaar een minimum zijn om de noodige ervaring en routine te kunnen verkrijgen. Het gaat naar mijne meening echter niet aan een dergelijken druk op dienstplichtigen te leggen en ik zou dus enkele dienstplichtige sergeanten willen bewegen, om daartoe vrijwillig na te dienen, waarbij een rijksbetrekking of een behoorlijk hooge premie in het vooruitzicht zou moeten worden gesteld.

M. H. Ik stap hiermede van het instructieve kader af, om nu nog een enkel woord te wijden aan het administratief kader.

Het regiment infanterie beschikt thans over hoogstens 14 sergeant-majours administrateur.

Bij mobilisatie moet, volgens de thans bestaande oorlogsorganisatie, voorzien worden in de encadreering van de beide regimentsstaven, ieder met 1 s. m. a., de 7 bataljonsstaven ieder met 1 s. m. a. en in de encadreering met 30 compagniesadministrateurs, totaal 39.

Er is dus een belangrijk tekort, dat gedeeltelijk kan aan-

gevuld worden door gewezen beroepspersoneel met reserveplicht, gedeeltelijk door beroepsfouriers, geschikt voor compagnies-administrateur. Dit personeel zal dit tekort niet kunnen dekken, zoodat daarin voorzien moet worden door speciaal daarvoor op te leiden dienstplichtigen.

Deze opleiding is dan ook ter hand genomen.

De aanwijzing geschiedt op dezelfde wijze als voor het overige dienstplichtige kader, met dien verstande, dat voorgeoefenden niet worden aangewezen voor de opleiding tot onderofficier-administrateur.

De opleiding heeft plaats aan de school voor dienstplichtige onderofficieren-administrateur.

Voor zooveel de aangewezenen behooren tot de onbereden wapens en korpsen, komen zij in de eerste dagen van Februari en Augustus van ieder jaar in werkelijken dienst bij de kaderschool en ontvangen gedurende de eerste maand een algemeene militaire opleiding, waartoe jaarlijks gedurende deze maanden de noodige onderofficieren instructeurs bij de school gedetacheerd worden.

De theoretische opleiding tot onderofficier administrateur vangt aan op den eersten werkdag van Maart en September en duurt ongeveer 5 maanden.

De eindbeoordeeling der dienstplichtigen geschiedt gedurende de laatste veertien dagen van het opleidingstijdvak; dan wordt beslist of de dienstplichtige de opleiding al dan niet met voldoende uitslag heeft gevolgd om verder practisch te worden opgeleid voor een der oorlogsfuncties van:

- a. administrateur van een compagnie;
- b. fourier;
- c. onderofficier-administrateur, toegevoegd aan een verplegingsofficier.

Zij worden omstreeks 1 Juni resp. 1 December tot korporaal bevorderd en bij voldoende uitslag van de opleiding aan het einde daarvan tot sergeant titulair.

Na deze theoretische opleiding ontvangen zij voor den verderen duur hunner eerste oefening een practische opleiding voor de oorlogsfunctie, waarvoor zij het meest geschikt zijn geoordeeld.

Deze opleiding heeft plaats op de bureelen der compagnieën, dan wel onder rechtstreeksche leiding van den officier van militaire administratie van het korps.

Tegen het einde van den eersten oefeningstijd wordt verslag uitgebracht aan den korps-commandant, die vervolgens de mobilisatiebestemming bepaalt.

Aanstelling tot den effectieven rang van sergeant geschiedt ingaande den dag na vertrek met groot verlof.

Wanneer zij voor herhalingsoefeningen onder de wapenen komen, komen zij eerder op dan de gewone dienstplichtigen, teneinde hen voor te bereiden voor de vervulling van hun oorlogsfunctie tijdens deze herhalingsoefeningen.

Sergeanten-administrateur, die een mobilisatiebestemming hebben als administrateur van een compagnie, kunnen, indien zij tijdens hun eerste herhalingsoefening goed in die functie voldoen, na afloop van deze herhalingsoefening tot sergeant-majoor administrateur worden aangesteld.

M. H. Het behoeft geen betoog dat ik mij met de hoofdlijnen van deze opleiding kan vereenigen, nml. eerst een gecentraliseerde opleiding in een kaderschool, daarna praktische vorming in den troep.

Het is echter n. m. m. aan ernstige twijfel onderhevig of men in 9 maanden tijd verlofsadministrateurs kan vormen, in staat geheel zelfstandig de compagnies-administratie te voeren.

Bovendien wijs ik op het eigenaardige verschijnsel, dat zij die tot de infanterie behooren een 1en oefeningstijd van 9 maanden, zij die tot de bereden artillerie behooren een eerste oefeningstijd van 12 maanden en zij die tot de cavalerie behooren een eerste oefeningstijd van 15 maanden moeten vervullen. Voor deze verschillen bestaat m.i. geen aanleiding.

Ook voor dit personeel zou ik een eersten oefeningstijd van 14½ maand wenschen, waarvan 9 maanden in de kaderschool.

Bovendien kan ik me niet vereenigen met het eventueel

toekennen van den rang van s.-m.-a. na de 1e herhalings-oefening. Dit is niet noodig, omdat in den administrateur van de compagnie niet meer — zooals vroeger — moet gezien worden de chef van de onderofficieren der compagnie, het is niet wenschelijk omdat dat onbillijkheden schept ten opzichte van het instructieve kader.

Ook voor dit personeel moeten n. m. m. 4 herhalings-oefeningen geëischt worden.

M. d. V. M. H. Ik ben thans aan het einde van mijn betoog.

Het zal U wellicht opgevallen zijn dat ik geen vermelding heb gemaakt van reeds aangegeven methoden of van verslagen op dit vraagstuk betrekking hebbende. Ik heb dat opzettelijk nagelaten, omdat ik hier niet stond om een bepaald stelsel of een bepaald verslag aan te vallen of te verdedigen, maar om ter zake mijn eigen meening kenbaar te maken. Dat ik echter bij de bewerking dankbaar gebruik heb gemaakt van hetgeen reeds in de waardevolle verslagen van onze vereeniging, in het mooie rapport van de Commissie-WITTERT en in het uitgebreide verslag van de Legercommissie omtrent dat vraagstuk is vermeld, is vanzelfsprekend.

Ik maak van deze gelegenheid ook gaarne gebruik om aan hen dank te zeggen, die mij hunne voorlichting bij de samenstelling hebben geschonken.

M. d. V. M. H. Ik ben overtuigd, dat deze voordracht niet op volledigheid kan boogen, daarvoor is de stof te uitgebreid, ik ben er van overtuigd, dat niet allen zich met dit betoog zullen kunnen vereenigen en dat met name verscheidenen onder U zullen terugschrikken voor den zwaren druk, welke ik op de dienstplichtige kaders wil leggen.

Ik ben echter na ernstige studie en uit eigen ervaring tot geen andere oplossing kunnen komen, als thans aangegeven, een oplossing die n. m. m. de infanterie zal verlossen uit haren precairen toestand en dus in het waarachtig belang is van onze weermacht, die wij allen zulk een warm hart toedragen.

Ik heb gezegd.

STELLINGEN.

I. Door de reorganisatie van 1922 is het Nederlandsche leger een militieleger geworden. Dit stelsel van leger-vorming stelt — meer dan eenig stelsel — de hoogste eischen aan de dienstplichtige kaders. Onze dienstplicht-wet houdt hiermede niet voldoende rekening.

II. De tegenwoordige sterkte van het beroepskader is niet voor vermindering vatbaar.

III. De wijze, waarop de bestemming van dienstplichtigen voor de onderofficiersopleiding geregeld is, geeft in het algemeen waarborgen, dat de meest geschikten worden opgeleid.

IV. De huidige stelsels van kadervorming van de dienstplichtigen leiden tot een onvoldoend geëncadreerd leger.

V. Een aanvaardbare encadreering in de rangen beneden dien van officier is alleen te verkrijgen door verlenging van den eersten oefeningstijd en uitbreiding van het aantal en den duur der herhalingsoefeningen voor het dienstplichtig kader.

Gedurende dezen verlengden eersten oefeningstijd, welke gedeeltelijk wordt doorgebracht in kaderscholen, moet dit kader, onder leiding en toezicht van het beroepskader deelnemen aan de africhting van één lichtingsploeg.

VI. Het vooroefeningsinstituut werkt verlamvend op eene oordeelkundige kadervorming van de dienstplichtigen. Alleen reeds uit dit oogpunt is opheffing van dit instituut geboden.

VII. Opleiding van dienstplichtige sergeanten tot een hooger rang is wenschelijk. Deze voortgezette opleiding moet op vrijwillige aanmelding gebaseerd zijn.

De VOORZITTER.

Kapitein VAN ALPHEN, ik dank U reeds voorloopig namens de Vergadering voor Uw mooie en belangwekkende voordracht.

Ik stel voor thans vijftien minuten te pauzeeren.

Luit.-Kol. van den Gen. Staf E. H. VAN DEN AKKER.

Mijnheer de Voorzitter.

Zowel in mijne functie van Voorzitter van de Ver. van Off. van de Ned. Landmacht als persoonlijk ben ik den inleider zeer dankbaar, dat hij dit voor onze weermacht zoo belangrijke onderwerp hedenavond heeft ingeleid.

Gaarne breng ik hem een woord van hulde voor het zeer nuttige werk, dat hij hiermede heeft verricht.

Het kader, waaronder ik begriip zowel het officiers- als het onderofficierskader, vormt niet alleen de ruggegraat doch ook het zenuwstelsel van het leger.

En waar het onderofficierskader numeriek verre het grootste deel van de geheele eneadreering vormt behoeft het geen betoog, allermint voor deze vergadering, dat dit kader aan hooge eischen moet voldoen.

Ieder, die onze herhalingsoefeningen volgt, kan ontwaaren hoe weinig leiding, hoe weinig overwicht er uitgaat van een groot deel van onze verlofs-onderofficieren.

Zij durven niet optreden, grijpen niet in, doch loopen mee en houden zich afzijdig.

Verbetering is dringend noodzakelijk, zelfs meer noodzakelijk dan een betere materieele uitrusting van het leger.

Ten volle onderschrijf ik dan ook de stellingen van den inleider, waarbij ik nog een drietal extra zou willen onderstreepen.

1. Alleen bij strikte noodzakelijkheid moeten reglementen en voorschriften worden gewijzigd en dan nog zooveel mogelijk met behoud van de bestaande commando's en begrippen.

De veelvuldige wijzigingen en veranderingen in onze reglementen en voorschriften maken het verlofskader onzeker bij zijn optreden; zij weten niet meer of het goed of fout is, zij zijn bang zich belachelijk te maken en derhalve houden zij zich min of meer op den achtergrond.

Niet moet worden vergeten, dat het zeer vele jaren duurt voordat andere commando's en begrippen zijn doorgedrongen tot in de oudste lichtingen.

In een leger moet er *één commandotaal, één begrippentaal* zijn, die we allen spreken en begrijpen.

2. *Het is niet goed om het dienstplichtig kader uit een district samen te brengen met de dienstplichtigen uit dat zelfde district.*

Niets is moeilijker dan om overwicht te verkrijgen over jongelui uit dezelfde omgeving; dit wordt nog moeilijker straks bij de herhalingsoefeningen als de bakker uit het dorp het bevel krijgt over de zoons van zijn klanten.

Indeeling van dienstplichtig kader in een *nevendistrict* is derhalve zeer gewenscht, zoo niet noodzakelijk.

3. *Het dienstplichtig kader, dat zooveel meer verplichtingen te vervullen heeft dan de miliciens, moet niet alleen geestelijk doch ook materiëel op een hooger plan gebracht worden.*

Door betere huisvesting, kleeding, voeding, salariering en behandeling moet zijn zeer moeilijke positie tegenover de gewone dienstplichtigen op een hooger peil komen, waardoor o.m. het handhaven van gezag wordt vergemakkelijkt.

Ik dank U Mijnheer de Voorzitter.

Kolonel P. DONK.

Mijnheer de Voorzitter. Voor een deel stem ik in met het interessante betoog van den inleider. Veel is daarin, dat ik a.h.w. zelf gezegd kon hebben en dat ik dus met groote waardeering van een andere zijde vernomen heb.

Mijn waardeering voor de voordracht van den inleider wordt echter aanmerkelijk beperkt door den inhoud van zijn tweede stelling.

Hij zegt daarin, dat de sterkte van het beroepskader niet verminderd mag worden.

Daar ik een paar jaar geleden juist het tegenovergestelde betoogd heb, zal het hem wel niet verbazen, dat hij mij in zoover tegenover zich vindt.

Blijkens de toelichting wijst inleider inkrimping af, zowel op grond van vredes- als op oorlogsbehoefte.

Ik acht beide gronden onjuist. Nadat ik in de gelegenheid ben geweest daarover uitvoerig mijn meening uiteen

te zetten, mag ik hier slechts enkele opmerkingen ten beste geven.

Vooreerst wil ik dan constateeren, dat mijn overtuiging omtrent de mogelijkheid van inkrimping door mijne ervaringen bij de Brigade versterkt is.

Die mogelijkheid voor vredeftijd blijkt o.m. uit het feit, dat ik nog niemand heb ontmoet, die er niet mee instemde dat de kadersterkte toeliet om beide ploegen tot één te vereenigen. Daaruit volgt onmiddellijk, dat dan de kadersterkte kleiner kan zijn, wanneer de ploegen ná elkaar geoefend worden. (Het bezwaar, dat er bij het tweeploegenstelsel, gedurende de opleiding kader aan den dienst onttrokken moet worden voor de eigen verdere vorming, kan dan ondervangen worden door één der beide ploegen uitsluitend uit voorgeoefenden te doen bestaan, hetgeen m. i. om andere redenen toch aanbeveling verdient.)

M. i. blijkt hieruit, dat men niet op grond van de eischen voor vredeftijd een vermindering van de kadersterkte beftrijden kan.

Evenmin kan het m. i. op grond van de eischen voor oorlogstijd.

Immers, als het verlofskader geschikt is voor zijn taak, dan kan men den éénen beroepsonderofficier, dien de inleider per oorlogsonderdeel eischt, ook wel missen.

En als het verlofskader niet daarvoor geschikt is, dan kan die eene onderofficier den toestand toch niet redden.

Het gaat m. i. niet aan, de bruikbaarheid van een oorlogsonderdeel afhankelijk te stellen van de aanwezigheid van een beroepsonderofficier.

Trouwens de Inleider erkent zelf reeds, dat ook bij de tegenwoordige kadersterkte aan dien eisch niet eens voldaan wordt.

Mijn hoofdbezwaar tegen de voordracht van Inleider is echter nog niet eens de tweede stelling op zichzelf.

Het voornaamste is m. i., dat Inleider door die stelling a. h. w. zelf de levenskansen afsnijdt voor zijn overige desiderata.

Ik meen niet te veel te zeggen, als ik aanneem, dat

niemand in de mogelijkheid gelooft van de verwezenlijking van desiderata, als afschaffing van vooroefeningen, uitbreiding en verzwaring van herhalingsoefeningen, verlenging van de eerste oefentijden voor verlofskader, althans wanneer tegenover inwilliging dier eischen niets gesteld kan worden.

Ik kan zelfs niet aannemen, dat de Inleider zelf daarin gelooft, en vermoed veeleer, dat hij zich bij het opstellen van zijn desiderata los gemaakt heeft van de mogelijkheid der verwezenlijking.

In beginsel ben ik het met een dergelijk uitgangspunt niet eens. Als men zich los maakt van de mogelijkheden, dan worden de ontwerpen niet meer dan droombeelden.

Maar zelfs van dit m.i. onjuist uitgangspunt is Inleider m.i. niet consequent.

Want zijn tweede stelling is niet in overeenstemming met zijn eigen inzichten. Als hij minstens één beroepsonder-officier per onderdeel eischt en tegelijk constateeren moet, dat de tegenwoordige sterkte niet toelaat deze te leveren, dan behoort in zijn gedachtengang de tweede stelling te luiden: „geen inkrimping, maar uitbreiding van beroeps-kader”.

Naar mijn meening is echter de bestaande sterkte reeds te gróót, om het verlofskader tot zijn recht te brengen.

Inleider heeft thans een stel eischen geformuleerd, die zware offers vorderen. Maar als men hem de vraag stelt: indien wij aan Uw eischen voldoen, zijn wij dan t.m. klaar? dan moet hij antwoorden: neen, nog lang niet.

Ook de materiele uitrusting, de bescherming van de burgerbevolking enz. zullen nog zware eischen stellen. Wat Inleider verlangt, betreft nog maar alleen het personeel. En op dat beperkte gebied brengt hij nog maar een oplossing, die niet eens ten volle aan zijn eigen eischen voldoet — niettegenstaande hij zich losmaakte van de realiteit.

Houdt men de realiteit in het oog, dan kan de tweede stelling niet vereenigd worden met de overige stellingen.

Naar mijne meening zal iedereen moeten erkennen, dat verbetering thans niet bereikbaar is langs den weg van ver-

zware zwaaring der personeele en materiele offers der bevolking, maar op zijn best door verschuiving. Daarom is het noodzakelijk zorgvuldig na te speuren, wat op het eene gebied kan worden uitgespaard, om te trachten daardoor op het andere verbetering te verkrijgen.

Gebeurt dat niet, dan raakt het Leger alles „wat uitgespaard kan worden” toch kwijt, maar krijgt er niets voor in de plaats.

Dit geldt in de eerste plaats de kadersterkte.

Een kadersterkte, die grooter is dan noodig is voor het in vreedstijd te verrichten werk, kan men op den duur toch niet handhaven.

De te verwachten toeneming van de vooroefeningen maakt de kans op die handhaving nog weer kleiner.

Neeemt de Legerleiding tot de beperking der sterkte (door bevordering van het natuurlijk verloop en stoppen van den toevoer) zelf het initiatief, dan kan dat strekken tot het verkrijgen van verbeteringen. Laat men dat na, dan zal de sterkte op den duur toch inkrimpen, maar alleen dienen voor het kloppend maken van begrootingen.

Inl. doet m. i. eenigszins denken aan iemand, die nauwkeurig omschrijft aan welke eischen de auto moet voldoen, die hij hebben wil, maar er aan toevoegt: maar ik wensch er niet voor te betalen.

Ik meen dan ook, dat de tweede stelling ten onrechte de brug vernielt, die zou kunnen leiden tot het verkrijgen van de door de overige stellingen beoogde verbeteringen.

Tenslotte nog een woord over de vooroefeningen.

Na de laatste beslissingen, geloof ik niet in de mogelijkheid der afschaffing.

Er zijn ongetwijfeld bezwaren tegen. Ik heb b.v. zoo even in „de Tijd” een aantal argumenten gelezen, die mij juist lijken.

Maar nu de heele volksvertegenwoordiging blijkbaar de handhaving wil, moet toch aan den anderen kant geëischt worden, dat het uiterste gedaan wordt om de vooroefeningen nog meer tot haar recht te brengen.

Daartoe behoort in de eerste plaats de voorgeoefenden

afzonderlijk te oefenen — ik noemde reeds een afzonderlijke ploeg, die ook wenschelijk is om de nadeelen van de winterploeg te ontgaan.

En in de tweede plaats zou het noodig zijn, om bij het examen van voorgeoefendheid voor jonge lieden, die geschikt zijn voor kader, hoogere eischen te stellen dan voor de overigen. Immers de kaderopleiding is er op berekend, dat het kader in iedere maand meer bereikt dan de soldaat.

Het is dan ook logisch, dat voor aanstaand kader de aftrek van vier maanden afhankelijk wordt gesteld van een zwaarder examen, dan voor de overigen.

Ik zou meenen, dat althans beproefd zou kunnen worden om met deze wijzigingen het resultaat te verhoogen.

Kapitein T. J. LAGERWERFF.

Mijnheer de Voorzitter. Mijne Heeren. Laat mij beginnen met den geachten inleider mijn dank te brengen voor de taak, die hij op zich genomen heeft, door hier voor ons in te leiden het onderwerp: De encadreering van het Nederlandsche Leger in de rangen beneden dien van officier. Evenwel is mijn verschijnen op deze plaats reeds voldoende bewijs, dat ik niet accoord ga met alles wat door hem is betoogd. Eigenlijk ben ik het, voor wat mijn wapen, de infanterie betreft, waartoe ik mij dan ook uitsluitend zal bepalen, in geen enkel opzicht met hem eens, doch de tijd, die mij als debater is toegestaan, dwingt mij tot beperking. Daarom bepaal ik mij tot de stellingen 3 en 5, om te eindigen met mijn bezwaren tegen stelling 2.

Vershil ik bij de stellingen 3 en 5 alleen van inzicht, voor wat stelling 2 betreft, aarzel ik geen oogenblik te verklaren, dat de inleider zich schuldig heeft gemaakt aan de fout, waaraan zoo vele officieren, die een tijd uit den troependienst zijn, zich schuldig maken, van autoritair iets met betrekking tot den troep te beweren, wat minstens genomen zeer aanvechtbaar is. Ik zeg dit vooral, met het oog op de ooren, die hier met aandacht mede luisteren, doch niet tot onze Vereeniging behooren.

In de eerste plaats dan de stellingen 3 en 5. Zooals bekend, geschiedt de aanwijzing van de dienstplichtigen voor

de kaderopleiding door den Indeelingsdistrictscommandant, die daarbij alleen let op schoolontwikkeling. Zonder nu iets kwaads te willen zeggen van een eerzaam kantoorbediende of een winkelbediende uit een damesconfectiezaak, dan wel een zich van zijn eigenwaarde bewuste kappersbediende, kan uit het bezit van een diploma 3 j. H. B. S. e. d. toch niet zonder meer geconcludeerd worden, dat nu juist hier de meest geschikten voor de kaderopleiding in worden gevonden. Zeker hun diploma garandeert, dat ze de reglementen en voorschriften knap van buiten zullen kunnen leeren; doch overigens? Meerimalen heb ik bij mijn compagnie jongelui gehad, die oneindig vlotter, flinker en meer geschikt tot het voeren van gezag waren, dan verschillende aangewezen voor kadervorming. En wat de te vergaren kennis betreft voor een sergeant-dienstplichtige *in zijn functie* als aanvoerder, deze is bij gewoon lager onderwijs, niet te zwaar. Daarom zou voor mij de oplossing liggen in het aanwijzen van het dienstplichtig kader door den Compagniescommandant na b.v. twee maanden. De jongelui, die meer ontwikkeld zijn, komen dan, evenzeer als bij het huidige systeem, het eerst in aanmerking, doch met uitsluiting van de ongeschikten en onder opname van minder „hoog” ontwikkelden, doch die in alle andere opzichten minstens even geschikt zijn. Zij zouden dan eerst twee maanden de soldatenopleiding bij de compagnie moeten volgen en dan nog $7\frac{1}{2}$ maand in een regimentskaderklas kunnen worden vereenigd. Wil men de tijden op resp. 3 en $6\frac{1}{2}$ maand bepalen, dat is een detail, dat met het principe van aanwijzing niets te maken heeft. Laat de Indeelingsdistrictscommandant er zich toe bepalen de diplomahouders gelijkelijk over de regimenten te verdeelen.

Mijne Heeren, een heele kleine wijziging dus in de redactie van stelling 3 wordt voorgesteld n.l. voor het woord „waarborgen” in te lassen de woorden: „totaal onvoldoende” en dan ben ik reeds voldaan!

Is hiermede aangetoond, dat de ervaringen uit de practijk in botsing komen met de thans bestaande vrijwel theoretische
1928/29. VI. 35

sche oplossing, die ook de inleider huldt, erger wordt het in stelling 5, waar verbetering van het dienstplichtig kader wordt verwacht door verlenging van de eerste oefening en vermeerdering van het aantal herhalingsoefeningen.

Als dat nu niet een academische bewering is, dan weet ik het niet, doch daarmede heeft inleider n.m.m. met de psyche van ons volk niet voldoende rekening gehouden. Waren wij Franschen met een eersten oefeningstijd van 12 maanden en wilde men dan voorstellen om de kaderopleiding van b.v. 16 op 18 maanden te brengen, dan ware het wat anders, dan hadden we te maken met een geheel anderen volksgeest en, wat de verhouding van de gevraagde verlenging in het geldende stelsel betreft, een niet onredelijk voorstel.

In onze verhoudingen van 5½ maand bij 9½ maand, zou een verlenging van de laatste tot 15 maanden, terecht als een groote onbillijkheid gevoeld worden en verbittering en tegenzin opwekken. Immers, hier is ook geen algemeene dienstplicht, waarop de geheele maatschappij zich heeft ingesteld en zou dus het kleine contingent kaderplichtigen groot gevaar loopen door een dusdanig onderbreken van hun studie, met alle gevolgen van dien, onder den zwaren druk van den strijd om het bestaan verpletterd te worden. Zoover mag de Staat in vollen vrede niet gaan bij het overigens rechtmatig eischen van offers in het Staatsbelang, zeker niet, waar ons land eerst als laatste redmiddel, ter verdediging van onze hoogste belangen, ten oorlog zal gaan. Bovendien is deze verlenging van oefeningsduur een geldkwestie *meer* dan een weerbaarheidsvraagstuk, omdat de instructie, waarvoor dit kader in de gedachtengang van den inleider o.m. bestemd is, veel beter aan beroepskader kan worden toevertrouwd. De geoefendheid van dienstplichtig kader kan onder *goede* leiding in 9½ maand *voldoende* zijn voor hun *aanvoerderstaak* te velde. En de geldkwestie, meen ik, zal, door de voorstellen die ik zal doen, voordeelijker worden opgelost, dan bij doorvoering van die van den geachten inleider.

Laat men nu een oogenblik het addertje, dat we onder

het gras hebben uitgehaald, (het geven van instructie door dienstplichtig kader), buiten beschouwing en bezien we dan den toestand.

Overtuig zoowel het toekomstige kamerlid, als den gewonen dienstplichtige van het mooie en noodzakelijke van de aan hem opgelegde taak en we zullen, *de omstandigheden in aanmerking genomen*, waarover bij stelling 2, tevreden kunnen zijn. Bij kaderopleidingen en reerutenopleidingen, waar dit lukt, en zoo zijn er velen, hoort men géén klachten en heerscht een opgewekte geest. De klachten komen dan ook voornamelijk naar voren bij de herhalingsoefeningen, wanneer geheel andere invloeden de vruchten der opleiding, vooral wat de geest aangaat, weder hebben doen verloren gaan.

Een groote draw-back uit het oogpunt van legervorming in vreedstijd is de, overigens kloeke, geest van het Nederlandsche volk, doch die kunnen we door verlenging van den dienstitijd niet veranderen; zoolang die zoo blijft zal het dienstplichtig kader, bij opkomst voor herhalingsoefeningen zich niet anders toonen dan tot op heden ten dage.

Men moet echter uit dezen volksgeest de conseqventies willen trekken; de eerste is, korte oefentijd; de tweede, dat men tot de erkenning komt, dat *ons* dienstplichtig kader ten eenenmale ongeschikt is, om *onder voor: dit kader redelijke voorwaarden*, de vorming van jonge soldaten in vreedstijd ter hand te nemen; en de derde, de instructie van Nederlandse dienstplichtigen tot veldsoldaat eischt goed *militair* gevormd kader, dat naast kennis van reglementen en voorschriften, beschikt over instructieroutine, uitstekende krijgstuettelijke vorming en een gunstige geestesgesteldheid d.w.z. dat het de mooie roeping van het kader doorvoelt en zich daar geheel voor wil geven.

Dat zijn eischen, waaraan ons dienstplichtig kader *nooit* kan voldoen en dat de *Nederlandsche* dienstplichtige voor zijn vorming zonder eenige beperking behoeft.

Het te waardeeren streven naar oordeelkundige bezuiniging moge aanleiding hebben gegeven tot een overdenken

of het niet mogelijk zou zijn de recrutenopleiding aan dienstplichtig kader toe te vertrouwen, doch, waar het overtuigend blijkt, dat geen bevredigende oplossing mogelijk is, moeten wij, die verantwoordelijk zijn voor de opleiding dier recruten, ons verder ook stellen tegenover elke poging, om welke reden ook, om daartoe te geraken. Laat bij ons leger- en landsbelang het hoogste blijven.

Stelling 5 had dan ook n.m.m. aldus moeten luiden:

Zelfs met uibreiding van den eersten oefentijd en van de herhalingsoefeningen, binnen redelijke grenzen, is het Nederlandsche dienstplichtige kader ongeschikt om belast te worden met de vorming van den Nederlandschen dienstplichtige tot veldsoldaat.

En hiermede ben ik dan gekomen tot de laatste der door mij te bestrijden stellingen: stelling Nr. 2.

Er bestaat een onverbreekbaar verband tusschen den duur van de eerste oefening en de eischen, die aan de instructeurs moeten worden gesteld.

De Nederlandsche Volksvertegenwoordiging heeft gewild een in Europa uitzonderlijk korten oefeningstijd, wenu, het stelle daar tegenover een uitstekend en voldoende talrijk korps instructeurs, zonder dat, zou de korte oefentijd niet te verantwoorden zijn.

Inleider vindt, dat aan deze voorwaarde is voldaan, immers hij zegt in stelling 2: „De tegenwoordige sterkte van het beroepskader is niet voor vermindering vatbaar”, waaraan ik dan taalkundig toevoeg: „dus wel voldoende”. En laat inleider dan blij zijn, dat ik mij hiertoe beperk, want zekere politieke kringen spreken veel beter Nederlandsch dan ik, zij begrijpen n.l. veel beter de geest van onze taal en voegen er dan ook achter: „dus kan er nog wel wat af.”

Maar alle gekheid daar gelaten, hier wordt iets gezegd, dat zeker voor bestrijding vatbaar is. Stelling 2 had n.m.m. moeten luiden: „De tegenwoordige sterkte van het beroepskader is geheel onvoldoende.” Dit wil ik bewijzen.

In de eerste plaats kennen wij door onze dienstplichtwet het twee-ploegenstelsel en de herhalingsoefeningen, die zóó-

danig over elkaar grijpen, dat de onderofficieren voortdurend instructie geven, zoodat er van hun verdere vorming door den compagniescommandant nooit iets kan komen. Ernstiger is, dat de jongste sergeant van de aanstelling 1922 is en dus reeds 7 jaar geen aanvulling heeft plaats gehad. Het korps is dus in zijn geheel 7 jaar ouder geworden en ook daardoor zeker niet beter. Voor mijn gevoel is dit een systeem van het: après moi le déluge.

Reeds dit feit had den inleider ervan moeten weerhouden zijn 2e stelling aldus te formuleeren en had ze op grond hiervan moeten luiden:

De tegenwoordige sterkte van het beroepskader eischt dringend aanvulling.

Komen we thans tot de door den inleider geponeerde stelling en de mijne hier boven geformuleerd en zien we, wie of er gelijk heeft. Daartoe heb ik een tabelarisch overzicht laten maken en eenige grafieken, waarvoor ik thans Uw aandacht verzoek. Het zij mij vergund van deze plaats af den 1e Luitenant SCHOLTEN en de onderofficieren, die ze geteekend hebben, mijn welgemeenden dank te brengen.

Vredesorganisatie van een regiment infanterie (onderofficieren).

		A.O.I.	SMI.	Sergt.	Dpl.
1e School-compagnie	{ zware mitrailleurs Strijders }	1	4	11	het aantal der ingedeelden, ingevolge de indeelingsbeschikking.
2e School-compagnie	{ Verb. Afd. Strijders }	1	4	11	
Totaal		2	8	22	
32					

Toestand, zooals die zich in de practijk vertoond bij Regiment Grenadiers.

		A.O.I.	SMI	Sergt.	
1e School-compagnie	{ Verb. Afd. Strijders }			3	25
		1	1	5	78
2e School-compagnie	{ Mitrailleurs Strijders }	1	1	5	56
		1	1	6	76
Kaderopleiding	Strijders . . .	1	1	—	31
Kaderopleiding	Zw. Mitrailleurs	—	—	—	20
Totaal		4	4	19	286
27					

Regiment Jagers.		A O.I.	SMI.	Sergt.	
1e School- compagnie	Zware	1	—	5	40
	Mitrailleurs			5	58
2e School- compagnie	Verb. Afd.	2	—	4	31
	Strijders			5	61
Kaderopleiding	Strijders	1	1	3	36
Kaderopleiding	Mitrailleurs	—	—	—	—
Totaal		4	2	22	226
		28			

De grafieken volgen aan het einde van het verslag.

Het tabellarisch overzicht van de sterkte aan instructie kader volgens de vredesorganisatie en, zooals die zich bij de compagnieën vertoont, behoeft alleen deze toelichting, dat reeds dadelijk aan de instructie worden onttrokken,

bij het R. Gr.:

1 S. M. I. o/d. wapenkamer; 1 S. M. I. o/h. regimentsbureel; 1 sergt. vaste detachement Harskamp; 1 sergeant a/h. kleedingmagazijn en 1 segt. Hospitaalcompagnie.

Totaal, 5 onderofficieren = ± 15 %.

bij het R. J.:

1 sergt. i/d. cantine; 1 sergt. o/h. regts. bur.; 1 sergt. bij den landstorm, en 1 sergt. Brigadebureau.

Totatal 4 = ± 12 %.

die dan ook niet in de tabel zijn aangeteekend.

Bezien we thans de grafieken, dan zien de heeren allereerst een grafiek, aangevende de toestand bij de opleiding van 40 z.g. vrijwilligers op korten termijn, vervolgens een opleiding zware mitrailleurs en last not least van een gewone lichte strijders.

Bij de samenstelling is uitgegaan van de basis, dat voor de strijdersopleiding de groep en bij de mitrailleurs het enkele stuk de oefeningseenheid vormde, dus resp. 9 en 10 man, die één onderofficier-instructeur behoeften.

De dikke donkere lijn geeft dan aan het aantal onderofficieren, dat aanwezig zou moeten zijn, gezien het aantal op

te leiden recruten. De dunne lijn, per halven dag uitgewerkt, het aantal dat er werkelijk was.

Mijne Heeren, behoeft het dan nog commentaar?!

Laat ik er alleen nog op wijzen, dat deze de charleston of eanean dansende dunne lijn, dan nog een te gunstig beeld geeft, want, men moet er bij bedenken, dat deze lijn alleen het *aantal* aanwezige onderofficieren bij den dienst aangeeft, doch, dat er bovendien nog een voortdurende wisseling van de bij den dienst aanwezige onderofficieren plaats heeft.

Welk inspecteur van Lager of Middelbaar Onderwijs zou met zoo'n toestand genoeg nemen?!

En toch wordt deze onhoudbare toestand door de verantwoordelijke Staten-Generaal en den Minister van Defensie gedekt!

Doeh ook door het in stelling 2 van den inleider gestelde!

Nu zullen de Heeren misschien vragen, maar hoe kan zoo'n chaotischen toestand ontstaan en om deze vraag niet onbeantwoord te laten, heb ik een lijstje gemaakt, waarin voorkomen alleen die bijzondere diensten, die werkelijk ook vervuld werden en waardoor onderofficieren aan de instructie onttrokken waren. Deze zijn:

1. Wachtdienst.
2. Sergeant-portier.
3. Piketdienst in het kamp.
4. Piketdienst in het garnizoen.
5. Sergeant v. d. week.
6. Gedetacheerd a. d. N. S. S. mortiereursus, wapencursus of cursus zware mitrailleurs.
7. Gedetacheerd a. d. Gasschool.
8. „ „ Stormschool.
9. „ „ Harskamp.
10. Cursus eerste hulp bij ongelukken.
11. R. K. kader op Roomsche Katholieke feestdagen.
12. Opleiding hooger rang.
13. Ziekte.
14. Geneeskundige hulp i. h. hospitaal.
16. Tandarts.

17. Vervanging ziek personeel op bureelen.
18. Instructeur School voor dpl. onderofficieren in Breda.
19. Secretaris bij de indeeling dienstplichtigen. (Indeelings D.C.).
20. Inspectie groot verlofgangers. (Indeelings D.C.).
21. Legerwedstrijden en de training daarvoor.
22. Vier-daagsche marschen en de training daarvoor.
23. Schietwedstrijden Ockenburgh en de training daarvoor.
24. Schermwedstrijden.
25. Speciale opleiding voor behandeling van den motor tot het blusschen van eventueelen brand.

Ja, Heeren en dan durven die snoodaards van onderofficieren hun toch reeds zooveel geplaagde Compagniescommandanten nog ieder op hun beurt te komen om... verlof. Dat bij deze toestanden de onderofficieren toch „en bloc” steeds met toewijding en ernst, ja, als men hen animeert, met enthousiasme hun dienst doen en dat bij de weinige waardering, die ze veelal buiten het leger ondervinden, zal mij zeker ook Uw toestemming doen deelachtig worden, als ik hen daarvoor hier oprecht hulde breng.

Intusschen, wat denken de Heeren, wat onze verantwoordelijke autoriteiten, speciaal de Volksvertegenwoordiging, wat de geachte inleider, van dezen toestand?

Maar ik moet eindigen en zal zeer in het kort aangeven, hoe ik mij verbetering voorstel. Alle instructie-onderofficieren naar de compagniën, (dat zijn er bij R. Gr. dus 5 en bij R. J. 3), vervolgens de onderofficieren van den regimentsstaf, a. d. wapenkamer, voertuigenloods, schijvenloods, enz. vervangen, natuurlijk door goedkoope burgers en die onderoff. ook naar de compagnieën en opkomst van de lichte in één ploeg. Deze laatste desiderata hebben een politiek kant en schijnen mij vrijwel hopeloos, hoezeer ze in het waarachtig belang der dienstplichtigen zelf zijn. Ten slotte aanvulling per regiment met minstens zes onderofficieren en deze centraal per divisie zoo spoedig mogelijk op te leiden.

Mijnheer de Voorzitter, voor mijzelf, als verantwoordelijk compagniescommandant, vraag ik om dit laatste met klem

voor de mij toevertrouwde dienstplichtigen eisch ik het.

Maar de geldkwestie dan, zult ge vragen. Mijne Heeren, men heeft nu cenmaal geen weermacht en geen infanterie om er mee uit visschen te gaan, maar om te vechten als de hoogste belangen van ons land op geen andere wijze meer te verdedigen zijn. Daarom is een goede voorbereiding Nr. 1 en de geldkwestie moet Nr. 2 zijn. Natuurlijk moet de geldkwestie met de meeste zorg worden behandeld, doch, dat is onze Volksvertegenwoordiging ten opzichte van de weermacht wel toevertrouwd; ils sont plus royalistes que le roi. Deze kwestie is dan ook wèl behartigd en komt tot uitdrukking in de inkrumping van den dienstitijd, de inkrumping van de sterkte der lichten, de inkrumping der beroepskaders, de inkrumping der cavalerie, de inkrumping der kleeding, de inkrumping... de inkrumping over de geheele lijn. Daarover behoeven wij ons dus geen zorgen te maken, doch wel over het feit, dat men te ver is gegaan; ik meen het overtuigend te hebben aangetoond. Nu vraag ik aanvulling met 6 flinke jonge sergcenten per regiment. Bereken ik deze onderofficieren op 1500 gld. per jaar, dan is hier een bedrag mede gemocid voor de geheele infanterie van $24 \times 6 \times 1500$ of 216.000 gulden. Hiermede zou de infanterie enorm geholpen zijn en wat beteekenen die plus minus twee ten op de geheele begrooting van ongeveer 90 millioen gulden? Hierbij bedenke men bovendien, dat Nederland nog geen 13 gulden per hoofd van de bevolking voor zijn defensie betaalt en Engeland b.v. 32 gulden!

Geachte Inleider, waarde VAN ALPHEN, wanneer ik hier of daar wat scherp ben geweest, dan vertrouw ik, dat ge overtuigd zult zijn, dat het in geen enkel opzicht als een persoonlijke kwestie moet worden beschouwd; die gedachte is mij zelfs verre gebleven. Onze zeer speciale relatie moge U daarvoor een waarborg zijn, doch, ik ben nu 23 jaar officier en heb met klimmende ergernis de mishandeling van ons wapen meegemaakt, hedenavond hebt Gij mij de gelegenheid gegeven om daaraan op gepaste, maar krachtige wijze uiting te geven, daar ben ik U zelfs dankbaar voor.

Nu is het de gewoonte, dat de Inleider zijn standpunt niet prijs geeft en onmiddellijk tot bestrijding van een tegengestelde meening overgaat. In dit geval, doe ik echter een beroep op U in het belang der goede zaak. Er is steeds een goed, beter, best; mocht Ge tot de conclusie zijn gekomen, dat het best aan mijne zijde is, laat dan, al hebt Ge ook mogelijk nog motieven om Uw standpunt te verdedigen, geen wederwoord hooren. Het moet n.l. eindelijk eens uit zijn met het theoretiseeren over het vraagstuk der encadreering, de sterkte, de oefenduur, enfin het vraagstuk der infanterie in vollen omvang, waarvan het wapen nu reeds jaren lang het slachtoffer is.

Meent Ge het „best” aan Uwe zijde, wil dan Uwe bestrijding allereerst richten op de vier grondslagen, waarop mijn conclusies berusten en die volgens mij de peilers zijn. waarop de organisatie van een Nederlandsche infanterie moet berusten.

Deze grondslagen zijn:

1e. Het Nederlandsche volk wenscht een leger, liefst een goed leger, op een koopje.

2e. Het Nederlandsche volk wenscht een minimale dienstdiensttijd.

3e. Het Nederlandsche dienstplichtige kader is ten eenenmale ongeschikt, om onder voor dit kader redelijke voorwaarden, de vorming in vreedstijd van Nederlandsche dienstplichtigen tot veldsoldaat ter hand te nemen.

4e. De instructie van Nederlandsche dienstplichtigen tot veldsoldaat eischt goed militair gevormd kader, dat naast kennis van reglementen en voorschriften beschikt over instructie-ervaring, over uitstekende krijgstuuchtelijke vorming en over een gunstige geestesgesteldheid, d. w. z. dat het de mooie roeping van het kader doorvoelt en zich daaraan geheel wil geven. Mijnheer de Voorzitter, ik heb gezegd.

Luitenant-Generaal b.d. Jhr. WITTERT.

M. de Voorzitter, M. Heeren. Inleider acht den tegenwoordigen duur van den eersten oefeningstijd voor het

dienstplichtige kader onvoldoende om dat kader de noodige geschiktheid bij te brengen voor zijne dubbele taak in oorlogstijd, n.l. die als aanvoerder en die als instructeur.

A. De taak als aanvoerder.

Toen een vijftal jaren geleden bij de infanterie der IIe Divisie aanvankelijk bij enkele regimenten, het volgend jaar bij alle regimenten, de proef werd genomen om de kader-aspiranten een werkzaam aandeel te doen nemen aan de opleiding van de recruten der zomerploeg — een stelsel, dat ook werd toegepast bij de scholen voor verlofsofficieren — geschiedde zulks uitsluitend met de bedoeling, op die wijze betere aanvoerders te kweken.

Uit de rapporten, aan het eind der proef ingekomen, bleek, dat men algemeen van meening was, dat het *kader* belangrijk beter was geworden dan in vroegere jaren het geval was, terwijl de *goefendheid* der *soldaten* niet geleden had, waarbij ik doe opmerken, dat het kader, dat toen in Januari opkwam, niet veel meer dan 2½ maand voorsprong had gehad op de recruten.

Wanneer ik nu verneem, dat inleider tijdens zijn vrij langdurig verblijf bij een der korpsen heeft geconstateerd, dat bij het toegepaste stelsel de soldaat slechter, het militiekader, niet alleen als instructeur, doch ook als aanvoerder, niet noemenswaard beter is geworden, eene ervaring dus, die lijnrecht staat tegenover de vroeger door mij genoemde, dan heb ik niet kunnen nalaten om te zoeken naar eene verklaring ,hoe zoo iets mogelijk kan zijn.

a. Eene eerste reden voor het onvoldoende resultaat zou kunnen zijn, dat aan de toepassing van het stelsel bij het korps, waar inleider zijne ervaring opdeed, geene voldoende voorbereiding is voorafgegaan.

Toen, aanvankelijk op kleine schaal, bij de IIe Divisie de proef aanving, beschikte ik zelf reeds over eenige ervaring, wijl ik, een twintigtal jaren vroeger, als compagniescommandant bij de vesting-artillerie, het stelsel in toepassing had gebracht, dus in staat was persoonlijk leiding te geven; ik was als het ware hoofdpropagandist.

Door tal van besprekingen, zoowel met officieren als met

onderofficieren, door aanschouwelijk onderricht op de exercitieterreinen, door toezien bij de onderdeelen, waar het stelsel goed werd toegepast, door gedachtenwisseling tusschen voor- en tegenstanders, heeft een stelselmatige opbouw van het stelsel plaats gehad, waarbij men, van de ondervinding van anderen partij trekkend, voortdurend verbeteringen aanbrengend, ten slotte goede resultaten heeft bereikt.

Ik vraag mij af, of ook bij de andere divisien zulks op dezelfde wijze is geschied.

b. Een tweede reden, dat van het te werk stellen der aspiranten bij de in opleiding zijnde recruten nog niet het maximum redement wordt verkregen, is m.i. dat nog steeds de afzonderlijke opleiding van het kader onder één chef, het optreden bij den troep onder een anderen chef geschiedt.

Toen de proef bij de IIe Divisie genomen werd, was eveneens, op grond der bestaande bepalingen, die taak verdeeld over twee kapiteins, den commandant der opleidings- en den commandant der schoolcompagnie. Vele officieren waren vóórstanders van dit stelsel en wel op grond daarvan, dat naar hunne meening de officieren en het kader der opleidingscompagnie feitelijk de eenige geschikten waren voor de zóó moeilijke opleiding van kader. Ik heb er toen op meenen te moeten wijzen, dat toen een veertigtal jaren geleden, de toenmalige Kapitein der Infanterie PRINS in eene brochure de opleiding der recruten bij de eigen compagnie bepleitte, velen van meening waren, dat voor die taak alleen de luitenant bataljonsadjutant geschikt was.

Bij toepassing van dat stelsel hebben echter gaandeweg ook de compagnies-officieren, die er inderdaad vóór dien tijd geheel buiten stonden, zich ook de kunst van het africhten van recruten eigen gemaakt.

Zoo moest het nu in mijn gedachtengang ook met de kaderopleiding gaan. Aannemende, dat op het toenmalige oogenblik de instructeurs der opleidingscompagnie inderdaad de meest geschikte opleiders waren, zou men telkenmale voor eene oefenperiode officieren en sergeanten der schoolcompagnie bij de opleidingscompagnie werkzaam stellen; na een overgangstijdperk van 2, wellicht 3 jaren, zou de ge-

schiktheid tot opleiding van kader gecombineerd van al het beroepspersoneel zijn geworden en die opleiding in haar geheel naar de schoolcompagnieën overgaan. De opleidingscompagnie zou uitsluitend de specialisten bevatten en dan ook verder specialistencompagnie heten. Wanneer zoowel de opleiding van kader als die van de soldaten in één hand zijn, kan uitteraard op de meest eenvoudige wijze hun verenigd samenwerken geregeld worden.

Ik doe terloops opmerken, dat de opleiding van het eigen kader ook verheffend moet werken op het beroepspersoneel der schoolcompagnieën. Vaak hoorde ik — m. i. niet geheel ten onrechte officieren van die compagnieën klagen, dat na het z.g. afroemen der lichterding voor kader en specialisten, men bij de schoolcompagnie als het ware slechts overhield, wat nergens anders geschikt voor was. Dit werd dan ook nog vaak, bij wijze van minachting als „gewone infanteristen” aangeduid. 1).

c. Als derde reden zou kunnen gelden, dat het jonge kader wellicht niet dikwijls genoeg bij den troep werkzaam wordt gesteld.

Toen bij de IIe Divisie de proef aanving, was gerekend per schoolcompagnie op een aantal van ± 16 adspiranten — de kaderploeg kwam toen nog in haar geheel op — op ± 80 recruten van de zomerploeg. Zoodoende konden bij iedere recrutenploeg van 10 man twee jonge korporaals vast worden ingedeeld. (Kort vóór mijne dienstverlating deed het vóorroefeningsinstituut zijn verderfelijken invloed reeds gevoelen en was de sterkte der recrutenploeg reeds beneden de 80 gedaald. Doordat echter ook de kaderploeg geslonken

1) Men ziet nu en dan den infanterist niet-specialist als „strijder” aangeduid, dit lijkt mij onjuist omdat ook de specialisten strijden. Onze voorschriften noemen hem „infanterist”, deze verzamelnaam geldt echter voor allen. Waarom spreekt men niet liever van „fuseliers”? Deze naam bestaat ook in ons Indisch leger, heeft een martialen klank, is goed Nederlandsch evenals grenadier, kanonnier, enz. Deze naam zal in zekere mate tot zelfverheffing van den drager leiden. Zal „Fuselier Jansen meldt zich” niet flinker luiden dan „de dienstplichtige Jansen meldt zich”?

was, bleef de verhouding van 2 korporaa's op 10 recruten ongeveer gehandhaafd).

Van de 2 tot de ploeg behorende korporaa's wordt er m. i. nu om den anderen dag één bij de recrutenploeg werkzaam gesteld, die bij de instructie zooveel mogelijk hulp verleent, echter niet bij het onderricht in de zaken, welke men bij voorkeur door den beroepsinstructeur zelf rechtstreeks doet onderrichten. Voor het afzonderlijk onderricht der kaderaspiranten blijven dus minstens drie van de zes oefendagen per week over.

Schijnbaar zelfstandig, doch in werkelijkheid *onder leiding* en *scherp toezicht* van den beroepsinstructeur moet de jonge korporaal de recruten de verrichtingen leeren, en hen met hunne verplichtingen bekend maken; de reeruit leert op die manier in den korporaal zijn leermeester zien, het is de taak van den beroepsinstructeur dit alles tot zijn recht te doen komen, nimmer mag de schijn worden gewekt, dat de korporaal een soort examentje in het commanderen aflegt, waarbij de beroepssergeant voortdurend aanmerkingen maakt en waarbij de reeruit als proefkonijn dient.

Door den voorsprong van $3\frac{1}{2}$ maand kan de jonge korporaal op het tijdstip dat de reeruit opkomt, de militaire bekwaamheid bezitten, die de reeruit aan het eind van het eerste tijdperk moet hebben bereikt. De afzonderlijke opleiding, waarvoor minstens de helft van het aantal oefendagen of oefeningen beschikbaar is, dient om den aspirant te bekwaamen in die zaken, die de groepscoudeur wel, de soldaat niet behoeft te kennen en hen voor te bereiden voor zijne taak als aanvoerder van groep, patrouille, enz. Hij blijft als het ware steeds den reeruit vóór.

In mijn gedachtengang moest dit doorgaan gedurende de geheele opleiding tot en met de vervolgoefeningen. Wel zoude in beginsel bij de vervolgoefeningen de jonge sergeanten voortdurend aan de troepenoeefeningen deelnemen, doch in den regel is de troep niet sterk genoeg, om hen allen daarbij eene aanvoedersfunctie te geven, van zelf blijft er dus nog tijd voor afzonderlijk onderricht over. Ik doe opmerken, dat zoodoende de aspirant véélvuldig met den

troep zou kunnen oefenen en niet 1½ maand, zooals inleider aangeeft.

Dat zulks geschiedt, is echter het gevolg van de geldende bepalingen.

Ik las toch in eene Aanschr. van den I. d. I. d.d. 4 Dec. 1928, dat de korporaals der lichting 1929 in het tijdvak vanaf 6 Mei tot eind Juni slechts aan *enkele* (cursiveering is van mij) oefeningen zullen deelnemen.

M.i. kunnen hiervoor slechts twee redenen gelden .

De eerste zou kunnen zijn, dat men vreest, dat bij veelvuldige indeeling bij den troep, de afzonderlijke opleiding der aspiranten in de verdrukking zou kunnen komen. Het wil mij voorkomen, dat, gezien den vóórsprong, dien het kader reeds heeft, de in mijn gedachtengang voor dat onder-richt beschikbare tijd — iets meer bedragende dan de helft van het aantal oefendagen of -uren — voldoende kan zijn, mits men dien tijd niet misbruikt voor vaak overbodige theorie of te veel onderlinge instructie.

Wanneer men Grondslagen opleiding infanterie opslaat, dan blijkt, dat van de in punt 96 en 97 genoemde eischen het in 96 a en c en in 97 a, wellicht ook in 97 b aangeduide in hoofdzaak practisch, doch naar mijne meening ook met soldaten beoefend kan en moet worden. Aan de toepassing met soldaten moet eene grondige voorbereiding door onderlinge instructie voorafgaan, doch ik wil er op wijzen, dat onderlinge instructie — inleider wijst er terecht op, dat zulks ook voor kadergevechtsoefeningen geldt — slechts eene voorbereiding is, en men verlieze niet uit het oog, dat die oefeningen in hoofdzaak slechts nuttig zijn voor dengene, die daarbij de rol van commandant vervult; voor de overigen, die daarbij eene passieve rol vervullen, is het rendement gering, het kan zelfs geestdoodend werken. Om die reden streve men naar beperking van het aantal uren aan onderlinge instructie gewijd.

Eene tweede reden voor de door mij aangehaalde bepaling zou kunnen zijn, dat men vermeent, in de periode van 6 Mei tot eind Juni, den korporaal zoomin mogelijk bij den troep te moeten brengen, omdat in het oefenstadium waarin de

recruut alsdan verkeert (opleiding in de groep, velddienst, gebruik van het terrein, enz.) de korporaal weinig dienst zal kunnen bewijzen, ik hoorde inleider zelfs het woord „verknocien” gebruiken.

Ik werd in die meening versterkt na kennisneming van eene voor het Regiment Wielrijders bestemde Aanschrijving van den I. d. I. d.d. 18 Maart 1919, waarbij het geven van instructie voor de opleiding van de groep in het terrein en het houden van theorie velddienst, voor de aspirant sergeanten uitgesloten is. Reeds vroeger was ook het houden van theorie over de krijgstucht uitgesloten geworden. Bedoelde bepalingen zouden, naar mij werd medegedeeld, ook voor de geheele infanterie gelden.

Voor wat nu betreft het houden van theorie over de krijgstucht, ga ik daarmee volkomen accoord, zelfs onder de beroeps-instructeurs zijn er niet velen die dat kunnen. Zoo legt men ook het gymnastisch onderricht in handen van terzake kundigen en wordt niet ieder, die zelf paardrijden kan, geschikt geacht, rijles te geven.

Ik zie echter niet in, waarom bij oefening van de groep in het terrein en bij den velddienst — m.i. moet deze in hoofdzaak practisch, applicatorisch en niet theoretisch behandeld worden — de jonge korporaal als groeps- of patrouille-commandant optredende niet even goed nuttig werk zou kunnen verrichten als bij andere oefeningen.

Bij de IIe Divisie blijken in dit opzicht geene bezwaren te zijn ondervonden. Ik vraag mij dan ook af, of deze imperatieve verbodsbepaling niet het gevolg is geweest daarvan, dat hier hier en daar aan de korporaals in dit opzicht te veel is overgelaten, dat men hen te veel hun eigen gang heeft laten gaan. Dit is uiteraard af te keuren; bij deze oefeningen moet de beroepsinstructeur de leiding hebben, hij is als het ware de regisseur, die in een bepaald terrein bijzondere gevallen schept, den vijand doet optreden, enz. Alleen een ervaren instructeur is in staat dergelijke oefeningen naar behooren voor te bereiden en dusdanig te doen verloop, dat zoowel de commandant

als de manschappen van groep en patrouille daarbij het meest opsteken. ¹⁾

Als algemeene regel blijkt men nog huiverig te zijn voor een intensief te werk stellen van het jonge kader bij de opleiding der manschappen. Ik heb mij afgevraagd of die weerzin niet eenigszins gebouwd is op wat ik als vierde reden zou willen aanduiden n.l.

d. de vrees, dat men zodoende den eersten stap zou zetten op een gevaarlijken weg, voerende naar vermindering van het beroepskader.

Dat die vrees niet geheel ongegrond is, zal U, ook zelfs nog hedenavond, wel gebleken zijn.

Nauwelijk was bekendheid gegeven aan de resultaten bij de — voorloopig op kleine schaal genomen — proef bij de IIe Divisie, of de Legercommissie stelde mij de vraag of naar mijn oordeel dit niet tot eene vermindering van beroepskader kon leiden, doordat b.v. een ervaren instructeur toezicht zou kunnen houden bij twee recrutingroepen van 8 à 10 man, ieder onder een korporaal staande.

Ik heb daarop geantwoord, en dit is nog mijn standpunt, dat de beroeps-instructeur, verantwoordelijk voor de opleiding eener recrutingroep, in stede van, zooals vroeger, dit zelf te doen, nu voor de moeilijke taak stond, het door een jong, minder ervaren korporaal te doen verrichten en dat zijnerzijds eene verhoogde mate van toezicht noodig was om te maken, dat de recruten daaronder niet leden. Naar mijne meening behoorde achter ieder jong korporaal een ervaren mentor te staan, die, den jongere schijnbaar zelfstandig latende optreden, er angstvallig voor waakte, dat de recruit behoorlijk geïnstrueerd werd.

Toen dan ook later bij een bezoek aan een mijner onderhebbende korpsen aldaar als een der voordeelen van het stelsel naar voren werd gebracht, dat bij ingetreden ge-

¹⁾ Draagt wellicht ook het reglement eenigszins de schuld? Is in Aanw. Infie 1923 Hoofdstuk III. Opleiding der groep op het gevechtveld (Punt 18 t/m. 23) de functie van groepscommandant en onderwijzer niet te veel in één persoon gecombineerd?

brek aan beroepskader, het dienstplichtig kader in die leemte had voorzien, heb ik er met nadruk op gewezen, dat ik het toelaatbaar achtte, dat zulks eene enkele maal, bij hooge uitzondering, noodgedrongen, geschiedde, doch dat bij veelvuldig handelen in dien geest zulks niet alleen ten koste van den troep zou gaan, doch ook het gevaar zou ontstaan dat voorstanders van de inkrimping van het beroepskader, op grond van een enkel gunstig uitzonderingsgeval, in dit opzicht zouden gaan generaliseeren. Waar men den vinger geeft, wordt zoo licht de geheele hand verlangd.

B. De taak als instructeur.

Inleider verlangt, dat de dienstplichtige sergeant in geval van mobilisatie ook als instructeur zal moeten kunnen optreden omdat zulks, niet alleen in de depots voor de opleiding van geheel ongeoeffenden, doch ook bij de actieve onderdeelen van het veldleger en bij de reserveformaties noodig zal zijn.

Voor wat nu dit laatste betreft acht ik inleiders wenschen overdreven, voor wat de depots betreft, ga ik geheel met hem mede.

Het laat zich niet tegenspreken, dat de, na een langdurig verlof onder de wapenen komende dienstplichtigen, niet meer dezelfde vaardigheid en vlugheid zullen bezitten als toen zij, aan het eind van hun eersten oefeningstijd, met groot verlof vertrokken, doch dat zij hun soldatenhandwerk geheel of grootendeels zouden hebben verleerd, vermeen ik te moeten tegenspreken. Ik doe zulks op grond van mijne bij de vesting- en veld-artillerie opgedane ervaring en op grond van hetgeen ik, als kapitein van den Generalen Staf in de Stelling van de Monden van de Maas en het Haringvliet, bij twee te Hellevoetsluis onder de wapenen komende landweerbataljons waarnam.

Wanneer bij de veld-artillerie eene herhalingslichting onder de wapenen kwam, dan hadden de eerste dagen de stukrijders wat meer tijd noodig om hun span op te tuigen, hunne paarden gingen niet zoo heel rustig, de lijnen, die zij

reden, waren niet onberispelijk recht, nu en dan werd wel een paaltje aangereken, doch gaandeweg werd dit van zelf beter. Hier gold inderdaad het „al doende, leert men”, eene speciale opleiding met verklaring van been- en teugelhulpen was daarbij overbodig.

Bij den infanterist zullen dergelijke tekortkomingen ook blijken, hij zal slechter marcheeren, moeite hebben op de hindernisbaan, hij zal minder handig zijn in het hanteeren en uit elkaar nemen van zijn vuurwapenen, de seiner zal veel van zijn vaardigheid ingeboet hebben, doch m.i. zal een hernieuwde kennismaking met al zijn verrichtingen als soldaat, weder spoedig de oude vaardigheid doen terugkeeren.

Men hoort wel eens bij het onder de wapenen komen van oudere lichten de klacht uiten, dat de soldaten alles verlerd hebben en niets dan fouten maken; mijn indruk is steeds geweest dat de fouten meer eene uiting waren van onverschilligheid en gemis aan belangstelling dan van een „niet weten” of „vergeten hebben”.

Dat in de eerste mobilisatiedagen het kader veelvuldig zal moeten ingrijpen, is vanzelf sprekend, m.i. gaat inleider echter te ver als hij beweert, dat „eene *opleiding* met kracht ter hand moet worden genomen”. Dit ingrijpen van het kader moet en behoeft ook niet meer te zijn, dan wat de inleider aanduidt met „het geven van instructieve wenken”.

Bij de veldartillerie zal men veelvuldig het „afstandhouden”, „in de strengen de middeurtijder” „tempo, tempo!” hooren weerklinken, bij de infanterie „denk om je haanpal”, „denk om je grendel”, „tussenruimte van zooveel pas bewaren”, enz., doch is het niet ten allen tijde de taak van den aanvoerder, verbeterend op te treden? Nooit en nimmer mag deze volstaan met uitsluitend commandeeren, steeds moet hij de uitvoering controleeren en, zoo noodig, verbeteren. Dit spreekt ook uit onze voorschriften, zij wemelen van aanwijzingen in dien geest. Zoo vermeldt Aanw. Infie. 1923, Hoofdstuk III, Punt 33: „De G. C. *waakt* tegen opeenhooping bij den Lt. M.” Bij ongeoeffenden (c.q. opgekomen groot-verlofgangers) eischt dit zijne volle aandacht, bij meer geoeffenden zal dit „waken” eene sine-

eure worden. Bij den veiligheidsdienst zal men bij geoefenden met een kort consigne kunnen volstaan, bij ongeoeffenden zal men hierbij uitvoeriger moeten zijn.

Is dus een dienstplichtig sergeant geschikt voor aanvaarder, dan is hij ook in staat, de „instructieve wenken” te geven. Ten volle beaam ik echter met den inleider de wenschelijkheid, het dienstplichtig kader aan meerdere herhalingsoefeningen te doen deelnemen, opdat de eens verkregen bekwaamheid als aanvoerder niet verloren ga.

In de depots zal echter de opleiding van totaal ongeoeffenden inderdaad aan het dienstplichtig kader moeten worden opgedragen, beroepskader zal slechts in geringen getale aanwezig zijn.

Men verlieze echter niet uit het oog, dat het dienstplichtig kader tijdens zijn eerste verblijf onder de wapenen op intensieve wijze aan de opleiding van recruten *heeft* deelgenomen — althans heeft *kunnen* deelnemen — en dus niet geheel vreemd daar voor staat. Wel zal de leiding der oefening, het opmaken der oefenprogramma's, opgave der te behandelen stof, in handen der weinige beroepsinstructeurs moeten berusten, achter ieder dienstplichtig sergeant is thans echter geen mentor meer noodig.

Het geldt — dit moet ik toegeven — nu echter min of meer, te roeien met de riemen, die men heeft; men zal zich in het onvermijdelijke moeten schikken, de opleiding zal wellicht wat lager duren dan in vreedestijd, de manschappen zullen wellicht minder vaardigheid hebben dan een onder vredesomstandigheden afgericht man, zij komen echter bij veldleger of reserve-formatiën naast andere, langer te velde zijnde manschappen te staan en zullen, al doende, ook van dezen weder leeren.

Ik hoop, dat niemand uit het bovenstaande de conclusie zal trekken, als zoude ik de door inleider gewenschte uitbreiding van den eersten oefentijd voor het dienstplichtig kader onnoodig achten of verwerpen. Het tegendeel is

waar, ik zie ten volle in, dat het volgens zijn stelsel gevormde kader beter zal zijn dan het tegenwoordige, ik vraag mij echter af, of tegenover de veel zwaardere verplichtingen op de schouders van deze dienstplichtigen gelegd — 14½ maand in stede van 9 — en tegenover de daarmee gepaard gaande financieele offers wel een voldoende rendement zal staan. Ontegenzeggelijk zal op het tijdstip dat de recruten opkomen de persoonlijke vaardigheid van den sergeant, die 9 maanden gediend heeft, hooger staan dan die van den korporaal met 3½ maand dienst; het onderricht geven aan recruten echter heeft hij nog niet geleerd; dit leert men, zooals ook inleider ons deed hooren, door onderricht te geven, aan *recruten* en niet door de z.g. onderlinge instructie, waarbij de man in het gelid geen recrutee, doch een reeds *geoefend man* is.

Zal men nu in meerdere mate dan tegenwoordig, het leiding gevende en toezicht houdende beroepskader kunnen missen?

Ten slotte richten de sergeanten ook in het nieuwe stelsel niet meer dan ééne lichting af, *veel* ervaring doen zij dus niet op.

Het wil mij voorkomen, dat met de uitbreiding van den eersten oefeningstijd voor het dienstplichtige onderofficierskader ook een uitbreiding voor den reserve-officier gepaard zal moeten gaan, hetgeen ook voor den staat weder de financieele offers zal doen stijgen.

De vraag uitsluitend uit een financieel oogpunt beziende, vraag ik mij nu af, of het geld, dat het verlengde verblijf der sergeanten zal kosten, niet beter zou besteed zijn indien men b.v. de voorgeoefenden eene maand vroeger onder de wapenen deed komen, of zooals ook inleider wenscht, het vooroefenings-instituut geheel overboord wierp.

Voor het geld dat de dienstplichtige sergeanten, die ongeveer $\frac{1}{8}$ van de geheele lichting vormen, gedurende 5½ maand of 160 dagen kosten, kan men de geheele lichting $1\frac{60}{8} = 20$ dagen onder de wapenen houden, de vervolgoefeningen zouden dan 3 weken langer kunnen duren,

de gelegenheid om reserve-officieren en onderofficieren in compagnies- en bataljons verband te oefenen zou belangrijk uitgebreid worden.

Ten slotte ben ik bevreesd, dat eene inwilliging van den door inleider uitgesproken wensch gepaard zal moeten gaan met het afstaan van iets anders; mocht dit het geval zijn, dan behoud ik liever den bestaanden toestand.

Hoe hooger men het dienstplichtige kader door veelvuldig optreden met den troep als aanvoerder brengt — naar mijne meening geschiedt dit nog niet in voldoende mate — des te beter zullen zij in staat zijn, in geval van mobilisatie bij de instructie goede diensten te bewijzen.

Res. Kapitein J. C. ROELOFSEN.

Mijnheer de Voorzitter, Mijne Heeren,

Gaarne sluit ik mij aan bij de andere debaters, die den inleider hulde brachten voor zijn voordracht. Echter moet ik hem tot mijn spijt bestrijden.

Ter bestrijding van stelling II, stel ik er prijs op enkele opmerkingen in het belang van de weermacht naar voren te brengen.

Alvorens mij tot deze stelling te bepalen, merk ik echter nadrukkelijk op, dat mijn standpunt op dit gebied slechts in zooverre verband houdt met de financieele kant van het vraagstuk, dat ik het om politieke redenen uitgesloten acht, dat het eindcijfer der begrooting aanmerkelijk zou worden verhoogd, zelfs wanneer de partijen, welke op het standpunt der landsverdediging staan, versterkt uit de stembus te voorschijn zouden komen.

Wanneer mijn zienswijze in deze juist is en de toekomst zal hieromtrent uitspraak doen, zoo stel ik de vraag van waar zal het benodigde geld voor de verbetering komen? Het betreft hier niet alleen verbetering der encadreering. Neen, Mijnheer de Voorzitter van deze plaats is gedurende de laatste jaren gevraagd om betere bewapening, ook tegenover het luchtgevaar, versterking der maritieme middelen in Indië, betere verpleging en geneeskundige behandeling in oorlogstijd, vermeerdering van verbindings- en pontonmaterieel, versterking der technische troepen enz. enz.

In dit licht moet stelling II worden gezien. Onwillekeurig zult u vragen: „Vormt het beroepskader dan de sluitpost?”

Neen, Mijnheer de Voorzitter. Het werkelijk leidinggevende, organiserende, beheerende en instrueerende beroepskader vormt, zoowel in tijd van vrede als in oorlogstijd de ruggegraat van het leger, dit moet op een hoog peil staan, doch het beroepskader, hetwelk bij een economische organisatie van den vredesdienst geen volle dagtaak heeft, moet op den duur verdwijnen, en wel om twee redenen. In de eerste plaats omdat dit personeel van het beschikbare geld te veel absorbeert en in de tweede plaats, omdat bij de aanwezigheid van te veel beroepskader, het verlofskader niet aan den slag komt. Het vervult dan een leidelijke rol, het ziet toe, luistert en marcheert mede, hetzij te voet, te paard, per rijwiel of per auto, doch het *doet* in de meeste gevallen niet voldoende. En voornamelijk door *doen* (bevelen geven) verkrijgt men de zoo noodige bekwaamheid.

Ik zeide: „*op den duur* moet het beroepskader, hetwelk bij een economische vredesorganisatie geen volle dagtaak heeft, verdwijnen.”

Het lijkt mij gewenscht den aanvoer van nieuw beroepskader te temperen en de vrijwillige afvloeiing te bevorderen, doch de gedwongen dienstverlating in het leger niet meer of slechts in bijzondere omstandigheden toe te passen.

Misschien zullen enkele aanwezigen, die met mijn voorstellingen inzake het eindeijfer accoord gaan, de vraag stellen: „Is dat geld niet te vinden door op andere takken van dienst, ressorteerend onder het Departement van Defensie, te besparen?”

Mijnheer de Voorzitter, ik geloof, dat ik in mijn tegenwoordige functie de besparingsmogelijkheden behoorlijk heb gezien, doch ik zou, zelfs, wanneer men mijn voorstellen op dat gebied klakkeloos overnam, geen kans zien om op andere onderdeelen van de weermacht zooveel te besparen, dat, zonder de legersterkte te beperken, voldoende geld beschikbaar zou komen om in de voor een werkelijke oorlogswaeremacht noodzakelijke behoeften te voorzien. Op mijn

beurt stel ik dan de vraag: „Waar vandaan haalt U het benodigde geld?”

De aanwezigen, die niet met mijn inleiding accoord gaan, die dus optimistischer inzake het eindcijfer denken dan ik, zou ik willen vragen: „Wenscht U de Rijksmiddelen te vermeerderen door hogere of nieuwe belastingen te heffen of wilt U op de salarissen van het Rijkspersoneel of wel op de uitgaven voor Onderwijs, Arbeid of Waterstaat ten behoeve van het Defensiebudget besparen?”

Wanneer U dit laatste zoudt willen, zoo zou ik U willen toevoegen: „De partijen, welke de landsverdediging steeds het warmste hebben verdedigd wenschen noch nieuwe of hogere belastingen, noch verhooging van het budget van Defensie ten koste van de salarissen van Overheidspersoneel, noch verhooging van het defensiebudget ten koste van het Onderwijs, sociale maatregelen of waterstaatsbelangen”.

Ik laat in het midden of een en ander juist is, doch ik constateer de feiten en met feiten dient men rekening te houden, tenminste wanneer men zaken wil doen en zich niet alleen wil bepalen tot het houden van een academisch betoog.

Mijnheer de Voorzitter, sommige deskundigen baseeren hunne voorstellen op de invoering van een geheel anderen Regeeringsvorm dan de huidige; ik ben er van overtuigd, dat de geachte inleider met de beide beenen op den grond staat, vandaar dat ik enkele opmerkingen maakte, welke naar mijn meening praktische beteekenis hebben.

De geachte inleider vraagt nieuwe, ook geldelijke offers en verwerpt het middel n.l. door besparing op het *bestaande* geld vrij te maken voor nieuwe doeleinden.”

De geschiedenis der laatste jaren op militair gebied bewijst, dat iedere Minister van Oorlog, welke verbeteringen tot stand wilde brengen, daarvoor offers bracht.

Minister Eland verhoogde het contingent van 11.000 op 17.500 man en vermeerderde het aantal herhalingsoefeningen ten koste van den duur van den eersten oefeningstijd.

Minister COLIJN verdubbelde het aantal Regimenten Infanterie, doch verminderde het aantal beroepsofficieren en onderofficieren per compagnie. Hij verlengde den eersten oefeningstijd ten koste van het aantal herhalingsoefeningen. Bovendien bracht hij 72 bataljons onder in de kazernes, welke tot nu toe door 48 bataljons waren bewoond.

Minister van DIJK verminderde het contingent, den duur van den eersten oefeningstijd, het aantal herhalingsoefeningen en de Cavalerie om de legersterkte te redden.

Al deze Ministers hadden een goede naam in het leger. Met de lessen der geschiedenis diene men rekening te houden.

De res.-majoor H. P. GEERKE.

Mijnheer de Voorzitter, Mijne Heeren!

Niet om te trachten den geachten spreker van hedenavond op een van zijn stellingen te bestrijden, doch veeleer om mijn instemming te betoonen met hetgeen hij heeft naar voren gebracht, betreffende het instituut der Vooroefeningen, heb ik het woord gevraagd. Doch voordat ik overga tot mijn mededeeling waarom ik het in dezen zoo geheel met hem eens ben, nog eerst een paar woorden over wat hij gezegd heeft betreffende de categoriën van dienstplichtigen, waaruit hij meent, dat het lagere kader moet worden getrokken. Hij noemt daarbij de bezitters van het einddiploma H. B. S. 3-jarigen cursus, hen die de hoogere klassen van H. B. S.en (of) Gymnasium doorloopen hebben, de bezitters van het M.U.L.O. diploma en anderen. Ik meen dat hij daarbij voor het lager kader zijn eischen te hoog stelt en ik geloof dat men „de flinke jongens”, die niet in het bezit van dergelijke diploma's zijn, daardoor ten onrechte de mogelijkheid om onderofficier te worden zal onthouden. Jaren geleden heb ik hier van deze zelfde plaats de wenschelijkheid betoogd dat de reserve-officieren in wetenschappelijke, niet militaire, kennis op gelijke hoogte moeten staan als de beroepsofficieren, dus in het bezit moeten zijn van het einddiploma H.B.S. 5-jarigen cursus, gymnasium of een daarmee

gelijk te stellen inrichting van onderwijs. Maar voor de benoeming tot onderofficier acht ik deze eischen te hoog; ze zijn te theoretisch en ruiken me te veel naar de studcerkamer. We hebben voor onderofficier noodig handige jongens en mannen, die zich voor het toch altijd nog eenvoudige werk van onderofficier niet te hoog achten en daarin voldoening vinden. En dat doen de bezitters van het einddiploma H. B. S. niet. Wij hebben mannen noodig die met de overgrootte meerderheid van de dienstplichtigen gemakkelijk kunnen omgaan, die ons officieren op de hoogte houden van wat er in den troep omgaat en die ons bij ons werk steunen. De meeste jongelui, die een door mij genoemd diploma bezitten, voelen zich voor het eenvoudige werk te hoog dit moge dan terecht of ten onrechte zijn. Ik herinner mij dat ik bij het begin van de mobilisatie bij mijn compagnie o.a. had een paar hoofdonderwijzers, een student, en een eenvoudigen letterzetter als sergeant. En van het eerste oogenblik af bleek de eenvoudige typograaf de beste onderofficier te zijn, die voor tal van kleinigheden, waarvan de goede geest in de compagnie nu eenmaal steeds zal afhangen, een open oog had, die flink met de menschen kon opschieten en de tucht uitstekend wist te handhaven. Hij ging op in zijn werk en zoo is het steeds gebleven. Het zou mij niet mocilijk vallen meer van die voorbeelden te noemen.

Verder vind ik het te betreuren dat de dienstplichtigen vóórdat zij onder de wapens komen voor het volgen van een cursus tot het behalen van den onderofficiersrang worden aangewezen. De beste wijze waarop die aanwijzing m.i. zou dienen te geschieden, is, dat daarmee ongeveer een maand nadat de dienstplichtigen zijn opgekomen de compagniescommandant belast wordt.

Mijnheer de Voorzitter ik heb het woord gevraagd om iets te zeggen over het Vooroefeningsinstituut. Het onderrecht, het militaire onderricht buiten de kazerne is mijn eerste liefde, die dagteekent uit een periode die reeds meer dan veertig jaren achter mij ligt. In mijn jeugd heb ik er mee gedwcept, zooals dat met jeugdliefdes meer gaat. In 1888 reeds was ik deelnemer, als „jongeling” aan de oefe-

ningen in den vrijwilligen wapenhandel, gelijk men toen zeide. Later heb ik mijn belangstelling in die oefeningen, ook al werd de naam veranderd, behouden. Maar de liefde is geheel verdwenen en zooals het dan zoo vaak gaat heeft ze plaats gemaakt voor een gevoel van afkeer, laat ik het zoo maar noemen. Met koeler stemming heb ik alles wat met de oefeningen buiten het eigenlijke legerverband, de kazerne, gebeurde, waargenomen en daardoor heeft zich bij mij de rotsvaste opinie gevestigd, dat ze voor ons leger verderfelijk zijn. Onze kleine weermacht moet een eenheid zijn, alles wat daartoe behoort moet kennen het gevoel van saamenhoorigheid, vergeef me het germanisme, en dat gevoel krijgt men door het vooroefeningsinstituut niet. De meeste deelnemers beschouwen het instituut slechts als een middel om zoo gemakkelijk mogelijk de dienstplicht te vervullen en er zoo gauw mogelijk af te komen.

In den tijd toen ik nog leeraar was heb ik dat maar al te vaak bij mijn leerlingen waargenomen. „Mijnheer, wij komen er zoo het gemakkelijkste af,” een verklaring door mij niet ééns, maar tallooze malen vernomen. Door de deelnemers aan het Vooroefeningsinstituut werden de meest zonderlinge denkbeelden omtrent onze weermacht in omloop gebracht en onder de burgerij verspreid.

Vaak hoorde ik van lieden die alleen afgingen bij het bepalen van de beteekenis van onze weermacht op hetgeen zij van het Vooroefeningsinstituut waarnamen, de meening verkondigden, dat ons leger niet veel zaaks is... Daardoor is het Instituut reeds een instelling waarvan men het bestaan niet genoeg bejammeren kan, een instelling die eigenlijk niet anders is dan een ontijdige, eenzijdige ontwapening!

Met de uren die besteed worden aan de oefening schijnt men het niet zoo nauw te nemen als op het papier staat. Zeer zeker is dit het geval met de bepalingen omtrent het verkrijgen van het diploma voor de marschvaardigheid. Zelfs hebben mij een paar leerlingen verklaart dat bij den marsch gebruik werd gemaakt van een automobiel! Ik zelf heb toen ik een paar jaar geleden bij mijn

regiment opkwam voor oefeningen een man met platvoeten gesproken, die op een kleinen marsch achterbleef, en die mij verzekerde nooit aan een marsch te hebben deelgenomen.

Zooeven heeft de Heer ROELOFSEN ons verteld, dat het een utopie is, wanneer men denkt dat wij voor het leger meer geld zullen kunnen krijgen. Mijnheer de Voorzitter, ik ben zoo vrij dit te betwijfelen! Wij Nederlanders zijn een eigenaardig volk, gemeenlijk houden wij er niet van om geld te geven voor iets waarvan wij de overtuiging bezitten, dat het niet heel goed is. Ik weet een restaurant, waar men voor een luttelen prijs een diner krijgt volgens een uitvoerig menu; het wordt niet bezocht omdat men weet dat de qualiteit er niet superieur is en daarom gaat men liever naar een andere inrichting waar men wat meer betaalt, doch waar alles goed is. En zoo zal het met ons leger ook wel gaan; als zich eerst de overtuiging in alle kringen gevestigd heeft dat alles er is zooals het zijn moet. En die overtuiging wordt tegengehouden door het Vooroefeningsinstituut, dat een rem is voor de geoefendheid van den troep, dat het gevolg heeft dat er langen tijd met te kleine onderdeelen geoefend wordt, dat teveel instructeurs aan de regimenten onttrekt, dat veroorzaakt dat de dienstplichtigen na afloop van hun eersten oefeningstijd nog te weinig van het leger weten en hun aanvoorders slechts zeer oppervlakkig hebben leeren kennen, dat het gevoel van tot een eenheid te behooren versmoort. Mijne heeren, ik herhaald wat ik U reeds gezegd heb, het Vooroefeningsinstituut is de inleiding tot een betreurenswaardige, ontijdige, eenzijdige ontwapening.

Kapitein VAN ALPHEN.

Mijnheer de Voorzitter, Mijne Heeren.

Mag ik beginnen met de Heeren, die aan het debat hebben deelgenomen, mijn dank te betuigen voor de bijzondere belangstelling, die zij daardoor aan mijn betoog hebben geschonken.

Ik zal de verschillende debaters afzonderlijk in het kort

beantwoorden, m. d. v. dat ik, hetgeen ik te zeggen heb ten aanzien van de verwezenlijking mijner denkbeelden, zal bewaren tot het slot.

De Overste VAN DEN AKKER is zoo vriendelijk geweest mijn betoog te ondersteunen en daaraan nog eenige waardevolle aanvullingen toe te voegen. Ik zeg den Overste hiervoor hartelijk dank, waaraan ik toevoeg, dat, zooals reeds gebleken is, ik mij met het door hem aangevoerde geheel kan vereenigen.

De kolonel Donk, wien ik dank zeg voor de toezending zijner rede, heeft naast ondersteuning van mijn voordracht, ook verschillende bezwaren naar voren gebracht.

Voorals richt spreker zich tegen den inhoud en de toelichting mijner IIe stelling.

Ik heb gezegd, dat uit een oogpunt van oorlogsorganisatie uitbreiding van beroepskader eerder geboden is dan inkrimping en dat uit een oogpunt van vredesorganisatie de tegenwoordige sterkte geen overdadige luxe is. Waar echter de huidige sterkte niet toereikend is om te voldoen aan den eisch één beroepsonderofficier per oorlogsonderdeel, heb ik het verschil dat hierdoor ontstaat tusschen de eischen der oorlogsorganisatie en die der vredesorganisatie trachten te overbruggen door mijn laatste stelling.

Ik heb ook gezegd, dat één beroepsman den toestand niet kan redden als de anderen falen. Maar ik herhaal en ik blijf er bij, dat ook in een gemobiliseerd onderdeel zich zooveel detailvraagstukken voordoen, die alleen door het beroepskader beheerscht kunnen worden, dat minstens één beroepsman per oorlogsonderdeel (compagnie, verbindingsafdeeling) noodzakelijk is. Niet als *leider* van den verantwoordelijken commandant, maar als *vraagbaak* in dergelijke detailzaken. Het is te bejammeren, dat dit thans niet mogelijk is. Op hen, die belast zijn met het samenstellen van de encadreering der gemobiliseerde onderdeelen, rust de taak de beschikbare beroepsonderofficieren zoodanig in te deelen, dat zij bij die onderdeelen komen waar aan hen, in verband met het voorgaande, het meeste behoefte bestaat.

Ik geef den kolonel toe, dat thans in het algemeen de

kadersterkte toelaat om beide ploegen tot één te vereenigen, doch ik wil er op wijzen dat dit het gevolg is van het vooroefeningsinstituut, hetwelk ik uit ons stelsel van legervorming wensch te doen verdwijnen.

Op het hoofdbezwaar van den kolonel, n.m.l. dat ik door mijne IIe stelling de levenskansen afsnij voor mijn overige desiderata, kom ik terug bij de beantwoording van den heer ROELOFSEN.

De kapitein LAGERWERFF kan zich in de eerste plaats niet vereenigen met den inhoud mijner IIIe stelling. Ik heb reeds gezegd, dat wetenschappelijke ontwikkeling en maatschappelijke positie niet alleen waarborgen zijn. Maar waar ik het noodzakelijk acht, dat de a.s. dienstplichtige onderofficieren eerder opkomen dan de gewone dienstplichtigen, zie ik in het systeem dat ik hedenavond ontwikkeld heb, geen andere oplossing dan aanwijzing door den indeelings-districts-commandant. En ik wijs er nogmaals op, dat zij, die door karaktereigenschappen falen, van de opleiding verwijderd kunnen worden.

De kapitein LAGERWERFF wenschte evenals ik verbetering van onze weermacht. Hij door uitbreiding van beroepskader, ik door handhaving van de tegenwoordige sterkte van dit kader en verbetering van het verlofskader. De kapitein LAGERWERFF plaatst zich n.m.m. niet boven het vraagstuk, hij staart zich blind op de vredesorganisatie en ziet daardoor niet het doel, de oorlogsorganisatie. Wat heb ik aan een mooi geëncadreerd vredesleger, wanneer de encadreering van het oorlogsleger niet deugt. Ik ontken, dat de uitbreiding per regiment met 6 beroepsonderofficieren het vraagstuk der oorlogsencadreering kan oplossen. De oorlogsencadreering is alleen op te lossen, ik heb dat uitvoerig uiteengezet, door het verlofskader geschikt te maken voor zijn oorlogstaak van onderwijzer en aanvoerder.

De generaal Jhr. WITTERT, die ik allereerst mijn dank betuig, dat hij mij wel inzage heeft willen geven, van hetgeen hij hedenavond te berde zou brengen, heeft een lans gebroken voor het deelnemen van de jeugdige korporaals

aan de rerecrutenopleiding. Ik had dit verwacht, waar de Generaal gedurende zijn langdurige militaire loopbaan steeds in die richting werkzaam is geweest. Onder alle waardeering voor dit streven naar verbetering van het verlofskader, kan ik echter niet aannemen, dat dit middel tot het doel zal leiden. Ik heb verleden jaar tijdens mijn verblijf in den troep, toen reeds wetende, dat ik deze voordracht zou moeten houden, mijn beide oogen wijd open gezet, ik heb eigenlijk de stof voor deze voordracht verzameld in den troep. En ik ben tot geen andere conclusie kunnen komen, dan ik reeds heb uiteengezet, n.m.l. dat bij deze wijze van kadervorming de winst bij het kader niet opweegt tegen het verlies bij den troep.

De Generaal heeft mij ook gevraagd: Zoudt ge niet liever den verlengden dienstdtijd van het kader willen omslaan over de geheele lichting, waardoor het mogelijk zou zijn de vervolgoefeningen met 20 dagen te verlengen. Ik geef graag toe, dat verlenging van de vervolgoefeningen zeer gewenscht is, maar wanneer ik voor de keuze wordt gesteld, waarvoor de Generaal me stelt, dan geef ik onvoorwaardelijk tot antwoord verlenging van 1ste oefeningstijd van het kader. Want M. H. in een militieleger is kadervorming primair en opleiding van den troep, hoewel natuurlijk een zeer belangrijke aangelegenheid, secundair.

De reserve-kapitein Roelofsen wil het volk een brok be-roepskader toewerpen om er iets anders voor terug te krijgen. Wanneer ik zoiets hoor, dan krijg ik het gevoel of onze weermacht een gunst is voor enkelen, in plaats van een belang voor de geheele natie. Ik kan me met deze redeneering niet vereenigen, ik doe daar niet aan mee. Ik wensch niets weg te gooien, wat noodig is, om er *misschien* iets anders voor terug te krijgen.

Den res. Majoor GEERKE dank ik zeer voor de ondersteuning van mijn betoog. De Majoor vergist zich echter, wanneer hij denkt, dat de genoemde eischen voor kadervorming door mij zijn gesteld. Deze eischen komen voor in de indeelingsbeschikking voor de lichting 1929. Ik geef echter toe, dat ik mij, op grond van mijn beschouwingen,

met deze eischen kon vereenigen. Ik heb me niet in het algemeen verzet tegen de bestemming tot kadervorming van flinke jongens. Ik heb alleen een restrictie gemaakt voor hen, die gedoemd zijn steeds in de onderste lagen der maatschappij te blijven.

Zijne woorden aan het vooroefeningsinstituut gewijd zijn mij uit het hart gegrepen. Ik kan me daar volkomen bij aansluiten en dank den Majoor voor zijn krachtig pleidooi voor opheffing van dit voor ons leger zoo verderfelijke instituut.

Mijnheer de Voorzitter, Mijne Heeren. Men heeft mij van verschillende zijden verweten, dat ik idealist ben, dat ik niet op den bodem der werkelijkheid sta, dat ik de psyche van ons volk niet ken. Men heeft mij gevraagd: gelooft ge zelf wel aan de verwezenlijking uwer denkbeelden.

Neen, Mijne Heeren, daar geloof ik niet aan, wanneer wij allen zwijgen en ons neerleggen bij een onvoldoenden toestand. Maar wanneer wij steeds, zoo mogelijk als één man, schouder aan schouder, zonder eenige bijbedoeling, dat verkondigen wat noodzakelijk is voor onze weermacht, dan geloof ik er wel aan.

Maar bovendien en tenslotte Mijne Heeren, voor den eenvoudigen huzaar wordt een eerste oefeningstijd van 15 maanden noodzakelijk geacht en terecht gegeven; dan is het toch niet overdreven, niet buitensporig, om te vragen voor hen, die ons hoofdwapen in den strijd moeten voeren, een ten oefeningstijd van 14½ maand.

Ik heb gezegd.

SLOTWOORD.

De VOORZITTER.

Mijne Heeren! Vergun mij nog een kort slotwoord.

De voordracht van den kapitein VAN ALPHEN heeft duidelijk in het licht gesteld, welke consequenties voortvloeien uit de wijze, waarop ons leger is georganiseerd.

Dat hij onder die consequenties vooral heeft opgenomen een zorgvuldige opleiding van het dienstplichtig kader

beneden den rang van officier, zal ieder uwer zeker met volle instemming hebben begroet.

Het groote belang daarvan is deugdelijk uiteengezet, zoodat ik er niet meer over zal uitweiden. Wel wil ik opmerken, dat de noodzakelijkheid van een degelijke opleiding van dat kader reeds lang geleden werd ingezien, want in de Memorie van Toelichting op de Militiewet 1912 kwamen o.a. deze woorden voor: „Verlofs-kader¹⁾ is noodig, in grooten getale niet alleen, maar ook van *degelijk* gehalte”.

Ik noem het opmerkelijk, dat thans — 17 jaren later — nog wordt geklaagd over de bruikbaarheid van het dienstplichtig kader en ik beschouw dit als een bewijs, dat de sinds 1912 ingevoerde verbetering van de opleiding nog niet afdoende is en bovendien, dat dit vraagstuk in ons leger zeer moeilijk tot oplossing is te brengen.

Dit blijkt ook uit het debat; de heeren zijn het over de te volgen methoden niet eens.

Het debat heeft nog meer aangetoond, n.l. dat niemand het vooroefeningsinstituut in bescherming heeft genomen en dat een sterke strooming bestaat tegen verdere inkrimping van het beroepskader. Een troepenofficier heeft zelfs op praktische gronden uitbreiding van dat kader bepleit.

Het standpunt van het bestuur ten aanzien van laatstbedoeld vraagstuk is bekend. Het heeft zijne meening ter zake gemotiveerd aan het slot van het debat over de voordracht van den heer DONK d.d. 17 December 1926.

De lust bekruipt mij om het daar geschrevene nog eens voor te lezen; ik zal dit met het oog op het ver gevorderde uur laten en volstaan met mede te deelen, dat het bestuur sindsdien niet van meening is veranderd. Thans is zeker voorzichtigheid geboden met verdere inkrimping van het beroepskader, aangezien niet is te voorspellen, welke vlucht het vooroefeningsinstituut zal nemen als gevolg van het onlangs gevallen votum in de Tweede Kamer. De opmerking is toen gemaakt, dat, als de resultaten van de vooroefening onvoldoende zijn, de opleiding dient verbeterd te worden.

¹⁾ De toenmalige benaming voor het hierbedoelde kader.
1928 '29. VI.

Onmogelijk is het dus niet, dat het beroepskader aan die opleiding een meer werkzaam aandeel zal moeten nemen.

Kapitein VAN ALPHEN, U hebt reeds menig applaus in ontvangst moeten nemen. Dit verheugt mij; het is verdiend, want u hebt op ernstige en degelijke wijze een hoogst belangrijk onderwerp behandeld.

Eenige debaters hebben U verweten de realiteit uit het oog te hebben verloren, disiderata te hebben geuit, die niet verwezenlijkt kunnen worden.

Het is mogelijk, maar ik acht het met U toch wel goed, eens onomwonden en uitsluitend in het belang van de zaak te zeggen in welk opzicht ons leger nog verbetering behoeft.

Wil het volk daarvoor het benodigde geld niet beschikbaar stellen, dan heeft de Vereeniging in ieder geval haar plicht gedaan.

Ik dank U voor Uwe voordracht, ik dank ook de debaters voor hunne zeer gewaardeerde opmerkingen.

Zooals ik bij de opening van de vergadering reeds zeide, gaan wij met deze voordracht ons werkjaar sluiten.

Goed bezette vergaderingen in den afgelopen winter hebben ondubbelzinnig bewezen, dat uwe belangstelling voor hetgeen hier is behandeld, groot was.

Namens het bestuur dank ik u voor die belangstelling, voor dat duidelijke bewijs, dat U Uwe Vereeniging een warm hart toedraagt.

Ik dank tenslotte de medewerkers aan het Wetenschappelijk Jaarbericht, in het bijzonder den redacteur. Als naar gewoonte hebben zij ons wederom ernstig en doorwrocht studiemateriaal verschaft.

Het bestuur roept U tot weerziens toe en hiermede sluit ik de vergadering.

Mededeelingen van Huishoudelijken aard.

OPGAVE NIEUWE LEDEN.

Nederlandsch-Indië.

D. L. van Elk, Lt. ter Zee 3e kl., H. J. Stemmerik, Off. Vlieger 2e kl.; J. A. Vink, Lt. ter Zee 2e kl.; D. F. Wulfers, Off. Vlieger 2e kl.; J. M. Logger, Lt. ter Zee 2e kl.; B. Scholten, Res. 2e Lt. N. I. L.; F. L. Scheepe, Res. Off. van Gez. 2e kl. N. I. L.; W. van Kulenburg Kapt. Inf. N. I. L.; F. H. B. Wetzels, 1e Lt. Inf. N. I. L.; G. G. M. Kerkkamp, 2e Lt. Inf. N. I. L.; J. H. M. Blogg, Kapt. Inf. N. I. L.; M. Kooistra, 1e Lt. Inf. N. I. L.; R. C. Soetbrood Piccardt, 1e Lt. Inf. N. I. L.; H. F. A. Kruls, Res. 1e Lt. Inf.; N. I. L.; P. Smoor, Res. 1e Lt. Inf. N. I. L.; W. Stemmerik, Res. 2e Lt. Ing. N. I. L.

Nederland.

Amsterdam: Mr. W. Nierstrasz. Kampen: A. Groen, 1e Lt. Inf.

Nederland (ingaaude het werkjaar 1 October 1929— 30 September 1930).

Bussum: C. Verhaar, res. 1e Lt. Inf. Haarlem: Mr. C. J. de Vriese, res. Kapt. 5e R. I. Heemstede: S. P. van 't Hoff, res. 1e Lt. Inf. Rotterdam: J. C. Kielstra, res. 2e Lt. Veld. Art.

Correspondenten.

Res. 1e Lt. der Infanterie, J. A. Neuijen, Haarlemmerdijk 13. te Amsterdam, heeft zich bereid verklaard als Correspondent der Vereeniging op te treden voor Amsterdam e. o.

JUBILEUM M. A. GUICHARD.

Op 31 Maart herdacht de Heer M. A. GUICHARD, Procuratiehouder bij de Firma C. BLOMMENDAAL, den dag, dat hij vijftig jaren bij genoemde firma werkzaam was.

Op 2 April d.a.v. werd ten kantore van de Firma BLOMMENDAAL eene drukbezochte receptie gehouden, alwaar ons Bestuur vertegenwoordigd werd door den Redacteur Majoor JHR. J. TH. ALTING VON GEUSAU en den Secetaris-Penningmeester Res. Kapitein J. P. BOOTS,

Aan den gouden Jubilaris werd namens de Vereeniging een stoffelijk huldeblijk, in den vorm van een rooktafel, aangeboden, waarbij de Redacteur ongeveer als volgt sprak:

Mijnheer GUICHARD! Namens het Bestuur en de Vereeniging Krijgswetenschap is het mij een groot voorrecht U onze har-

telijke gelukwenschen aan te bieden bij gelegenheid van dit schoone en zeldzame jubileum. Het is niet alleen een woord van gelukwensch, dat ik tot U richt, maar ook een woord van grooten dank, voor het vele en goede werk, dat U in Uw functie ook voor Krijgswetenschap verricht.

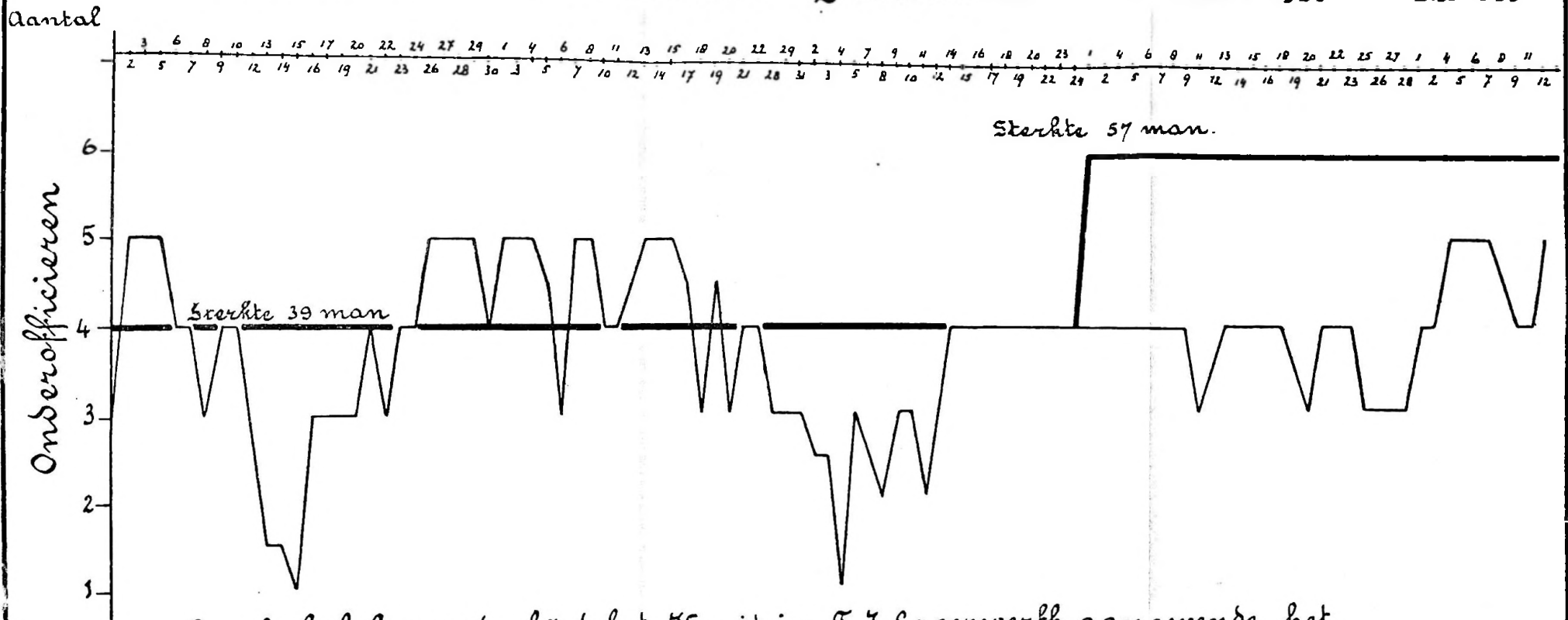
Het is natuurlijk te betreuren, dat onze Voorzitter door verblijf in het buitenland en onze Onder-Voorzitter door dienst verhinderd zijn om hier aanwezig te zijn, maar daardoor viel juist aan den Heer BOOTS en mij de eer te beurt U te mogen komen complimenteeren en wij, die om zoo te zeggen dagelijks met U samenwerken, kunnen eigenlijk het beste getuigen van de buitengewoon ambitieuse, vlotte en zoo bijzonder accurate wijze, waarop U altijd Uw werk verricht.

Wij hopen, dat het U gegeven moge zijn nog lange jaren Uwe jeugdige arbeidskracht aan Uw werk te geven en dat U dan in Uw vrije uren zult kunnen genieten van het kleine huldeblijk, dat wij U mochten aanbieden.

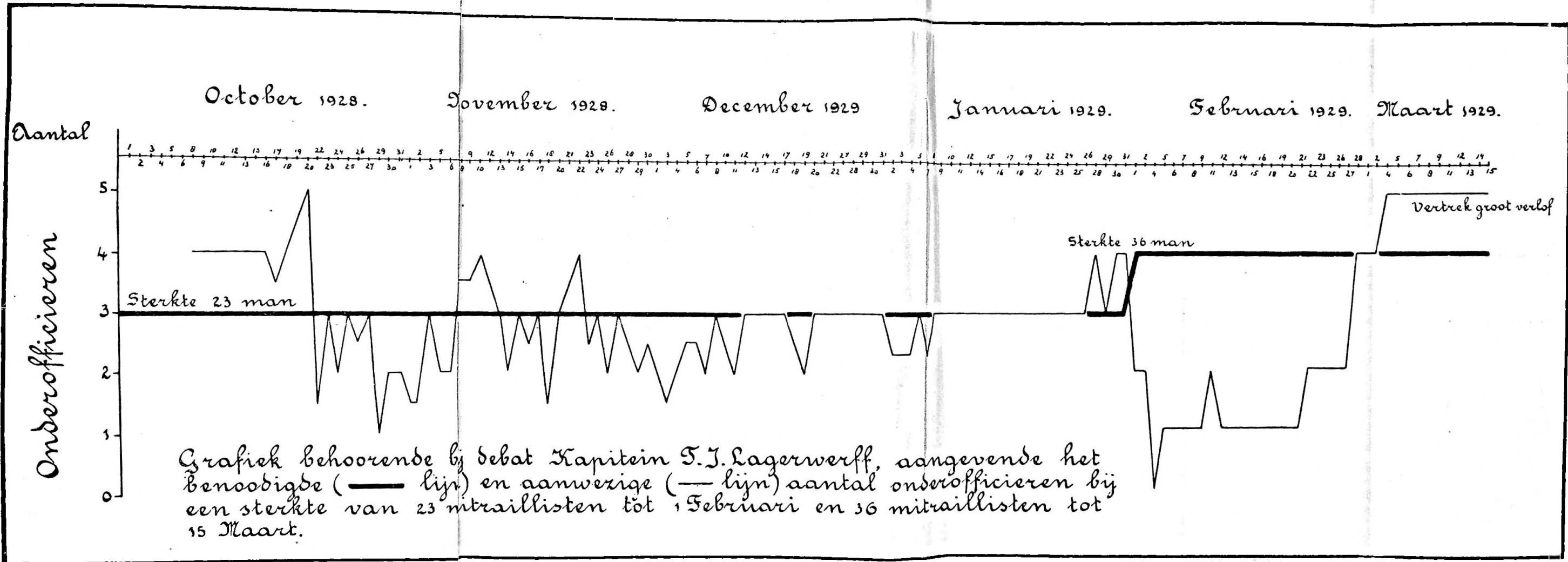
Weest overtuigd van den dank van onze Vereeniging."

Nadat door onze deputatie ook nog de Directie van de Drukkerij BLOMMENDAAL gelukgewenscht was, bedankten de Jubilaris en de Heer KRIJGER, Directeur der Firma, in welgekozen bewoordingen onze Vereeniging voor de hulde aan den Heer GUICHARD gebracht.

November 1928. December 1928. Januari 1929 Februari 1929 Maart

Grafiek behorende bij debat Kapitein S. J. Lagerwerff, aangevende het benodigde (— lijn) en aanwezige (— lijn) aantal onderofficieren bij een sterkte van 39 vrijwilligers op korten termijn tot 1 Februari en 57 vrijwilligers op korten termijn tot 12 Maart.

November 1928.

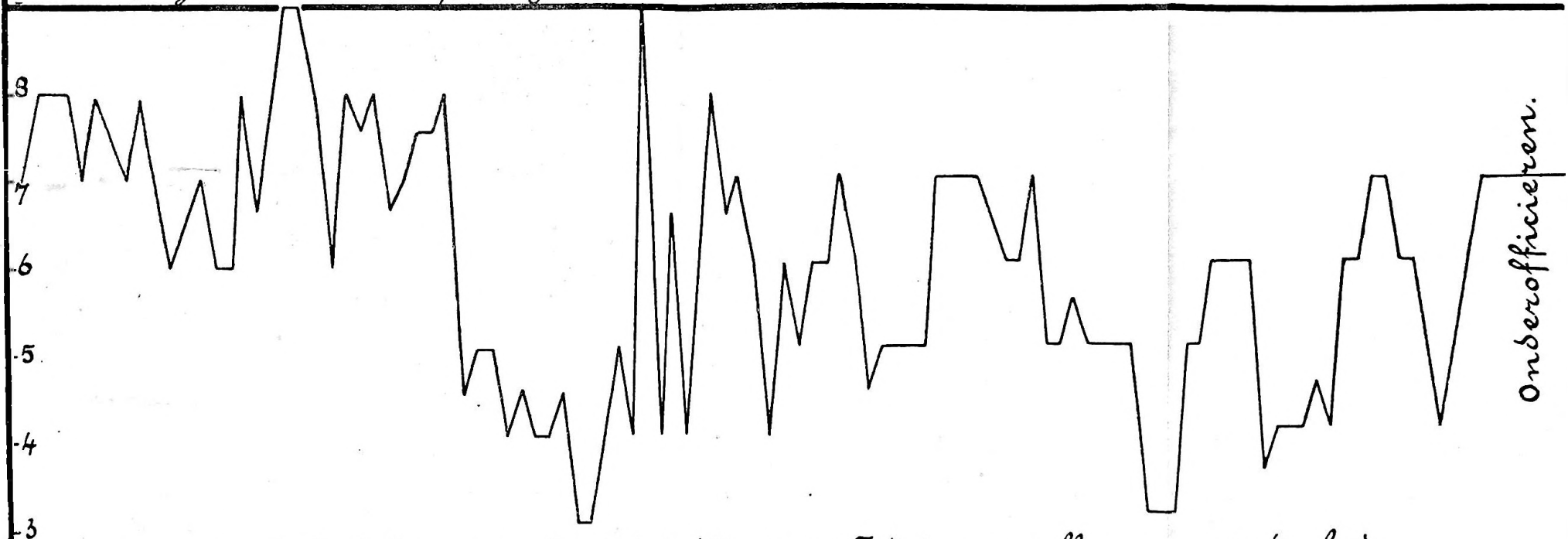
December 1928.

Januari 1929.

Februari 1929. Maart 1929.

3 6 8 10 13 15 17 20 22 24 27 29 1 4 6 9 11 13 15 18 20 22 24 27 29 31 1 4 7 9 11 14 16 18 21 23 25 28 30 1 4 6 8 11 13 15 17 19 21 23 25 27 29 31 1 4 6 8 11 13 15 17 19 21 23 25 27 29 31

Ploeg 1928 II. Sterkte 78 strijders

Onderofficieren.

Grafiek behoorende bij debat Kapitein J. J. Lagerwerff, aangevende het benoedigde (— lijn) en aanwerige (--- lijn) aantal onderofficieren bij een sterkte van 78 strijders tot 15 Maart.